

ב"ה

ואביטה

שיעורי תורה והתועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

"דער פרומער וארא" (5) ותורות קוצק ולובלין לפרשת

משפטים | עמ' ב

שבת קדש פרשת יתרו ע"ז

חתונת הקב"ה ומשה | עמ' יג

ווארט מרדכי'דוד שי' אקסלרוד וחיה-מושקא תחי' גינזבורג

כיבוד הורים ויחסי הורים-ילדים | עמ' כ

הקלטה ליום עיון ב"תורת הנפש"

"יחי ראובן" | עמ' כה

פדיון הבן לראובן שי' מרנץ

דבר יום ביומו תשע"ז (5) | עמ' לד

מסר יומי הנשלח בסרטוני וואטסאפ

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ד

יוצא לאור לקראת שבת

פרשת משפטים תשע"ז

לקבלת השיעורים: itiel@pnimi.org

לקבלת סרטוני הוואצאפ: 0507951105

שבת קדש פרשת יתרו, כב שבט ע"ז - כפ"ח

"דער פרומער וארא" (5) ותורות קוצק ולובלין

לפרשת משפטים

א. "דער פרומער וארא" (5) | ב. לימוד "אמת ואמונה" לפרשת משפטים | ד. לימוד "תורת אמת" לפרשת משפטים

והם צריכים להשלים אותם – בתשובתם הם משלימים את כל מה שהפסידו.

לפי המאמר, עבודת הצדיקים שייכת לשם א-ל שדי ועבודת בעלי תשובה שייכת לשם הוי'. בדרך כלל מדברים על שני שמות הוי' – שם הוי' דלעילא ושם הוי' דלתתא – אבל כאן יש שלש מדרגות של תשובה, שלש מדרגות של שם הוי', בסוד שלשת שמות הוי' שמופיעים בברכת כהנים. לכאורה, כהנים הם צדיקים, אז איך דווקא בקשר אליהם מופיעים שלשת שמות הוי' שהם שלש דרגות של תשובה? צריך לומר שבברכה הם נהיים בעלי תשובה כדי לברך את עם ישראל באהבה (המבטאת הזדהות), כל אחד ואחד באשר הוא שם. מבואר בדא"ח שברכת כהנים אינה כמו ברכה סתם שממשיכה רק ממקור כל הגילויים (עבודת הצדיקים), אלא שברכת כהנים נוגעת לעצמות ממש (כמו עבודת התשובה) ומסוגלת לשנות את המקור (להמשיך רצון חדש מבעל הרצון, כמו בעבודת התפלה – "יהי רצון [חדש] מלפניך". רק שעבודת התפלה היא אתערותא דלתתא בדרך העלאה מלמטה למעלה ואילו ברכת כהנים היא אתערותא דלעילא, ממקום ששום אתערותא דלתתא לא יכולה להגיע לשם, ובדרך המשכה מלמעלה למטה).

שלש מדרגות התשובה

המדרגה הראשונה של התשובה, בפרק שכבר למדנו, היא הבושה העצמית. "והנה ה'

[אחרי מנחה]

א. "דער פרומער וארא" (5)

ניגנו "שאמיל".

היום ההלולא של כמה צדיקים גדולים: הרבנית חיה מושקא, הרבי מקוצק ורבי לייבלא אייגר בעל ה"תורת אמת" שהיה תלמידו ובהמשך תלמיד-תלמידו של הקוצקער.

עבודת הצדיקים ("אל שדי") ועבודת בעלי

תשובה ("שמי הוי'")

אנחנו באמצע המאמר "דער פרומער וארא". למדנו^א שתי אותיות מתוך ארבע, אחת היתה על עבודת הצדיקים ואחת על עבודת בעלי התשובה. בעצם, המאמר מורכב מאות אחת על צדיקים ועוד שלש אותיות על בעלי תשובה, כל אות על בעלי תשובה מדברת על דרגה יותר גבוהה בתשובה, תשובה יותר עמוקה.

עבודת הצדיקים היא "ימים יוצרו ולא [ולו קרי] אחד בהם", הצדיקים לא מפספסים שום יום ושום רגע, בכל הימים והרגעים הם עושים לבושים לאור של ה'. אבל לא כולם מסוגלים לכך, 99.99% אינם כאלו, לכן יש את עבודת בעלי התשובה, שפספסו הרבה ימים ורגעים

^א בשיעורי כ"ג וכ"ח טבת ושיעורי ד' שבט ש"ז.

ומקרבם באהבה וחיבה יתרה מתרחב
בנפשו לעשות כל מה שליבו חפץ מלין
דשמותא נגד רצון אביו נכאשר האב מפנק
את הבן שלו, הבן מרגיש שהאבא יאהב אותו
בכל אופן, לכן הוא מרשה לעצמו לעשות
שטויות. גם כשהאבא מוחה בו ואומר לו 'לא'
או 'אסור', הבן לא מקשיב לאבא, כי הוא
מרגיש שהאבא עדיין אוהב אותו. שוב, כיוון
שהאב מפנק אותו הבן מרשה לעצמו לעשות
שטויות למרות שמדי פעם האבא מעיר לו. הבן
הוא לא ילד מרדן, אלא טבעם של ילדים
שכאשר הם מרגישים את אהבת האב אליהם
הם מרשים לעצמם לעשות כל העולה על רוחם.
"מילין דשטותא" כמובן קשור למאמר של
ההילולא, "באתי לגני", בו מוסבר שצריך
להפוך את השטות דקליפה ל"עצי שטים
עומדים", שטות דקדושה, שטים לשון שטות
(ועל ידי כך הנער מתנער מהנערות שלו מיניה
וביה, על דרך רפואת דומה בדומה).]

ואף אם אביו מוחה בידו אינו משיגה
בו ואינו שומע לקולו, [מה כן האבא צריך
לעשות בשביל שהבן יקשיב לו?] רק אם
אביו גוער בו ודוחפו חוץ לבית ואומר לו
שאינו אביו וכה"ג [האב צריך להוציא את
הבן מהבית ולומר לו שהוא אינו אביו], אזי
מתעורר ומתגלה אהבה אצל הבן אל
האב בהתגלות וצועק במר נפשו שאינו
רוצה להיפרד מאביו בשום אופן, ומכ"ש
כשלא יקרא שם אביו עליו לומר אבי
נכאשר האבא אומר לבן שהוא לא אבא שלו,
הוא פתאום מתעורר, הוא אינו רוצה בשום
אופן להיות 'אויס בן', דווקא זה מה שמעורר
אותו. היו פה שלושה שלבים: בתחילה האב
גער בו, אחר כך הוא הוציא אותו מהבית ובסוף
אמר לו שאינו אביו (יש לומר כנגוד "בראתיו
יצרתי אף עשיתיו", וד"ל). דווקא השלב
השלישי עורר את הבן (היינו עשיה לשון תיקון,

נצב עליו ומלא כל הארץ כבודו, ומביט עליו,
ובוחן כליות ולב, אם עובדו כראוי", אך ידע
איניש בנפשיה שלא "עובדו כראוי" ולכן הוא
מתבייש מאוד בבושה עצמית. הזכרנו לכך
משל מהבושה שיש לנקודה שחורה שנמצאת
על גבי סדין לבן, התחושה עד כמה אני מפריע
לכל הפשיטות שמסביבי, פשיטות העצמות של
השי"ת. כך מרגיש תמיד בעל תשובה אמיתי.

אך תשובה-בושה זו, הראשונה, היא "הכל
לפי המבייש והמתבייש" ולפי המעשה הנעשה
שמתביישים ממנו – הכל הוא בפני ה', לכן
מדובר בה על היחס לה', כאשר אני עומד נוכח
ה'. אבל הדרגה השניה היא כבר ריחוק מה', אני
רחוק לגמרי ממנו, כאילו אני נמצא בחוץ לארץ
(המקום אשר "תמיד עיני הוי' אלהיך בה"),
במדינה רחוקה מאד. זו תשובה הרבה יותר
עמוקה. מהתשובה השניה יוצאת צעקה עצמית
אל ה'.

מהי התשובה השלישית? היא הרבה יותר
רחוקה, שאין לי שום קשר עם ה' כאילו אני
נמצא בבור עמוק וחשוך לגמרי, לא באותו
'עולם' עם ה' בכלל (לא רק רחוק רחוק במדינת
הים, שעדיין נמצא באותו 'עולם').

המעבר מאהבה מפנקת ומזיקה של האב לגדלות

מוחץ של הבן

נקרא בפנים:

והנה כתיב כי נער ישראל [נער הוא
בחינת קטנות מוחץ]. ואהבהו וממציים
[לשון מיצרים וגבולים]. קראתי לבני, והענין
הוא כמו שאנו רואים עד"מ בן נער אצל
אביו שכל זמן שאביו מראה לו אהבתו

² רמז: **בושה** (התשובה הראשונה) = 313, מספר
ההשראה ה-13. **צעקה** (התשובה השניה) = 265, מספר
ההשראה ה-12. הממוצע ביניהן הוא 289, 17 (טוב)
ברבוע ("ברא אלהים"). **בושה צעקה** בה"פ =
30625 = 175 (חיי אברהם) ברבוע!

אביו בעודנו עמו באהבה והתקרבות [הקטן פה הוא בקטנות מוחין, על כן האהבה אל האב מסותרת אצלו. לעומת זאת, בן גדול הוא בגדלות מוחין והאהבה אל האב גלויה אצלו. כאשר האב זורק את הבן הקטן מהבית הבן מתעורר וצועק שהוא רוצה לחזור. זו בגרות – הבן מתבגר ברגע אחד, כמו שכתוב על תשובה שהיא נעשית "בשעתא חדא וברגעא חדא", כך גם יהודי יכול להחליט שהוא נהיה צדיק ברגע אחד (כמו המקדש אשה על מנת שאני צדיק גמור – אותו מקדש הוא ודאי בדרגת "נער ישראל"). (הוא רוצה גם שיהיה לו גדלות מוחין, וגם שישאר "נער ישראל"? גם ב"נער ישראל" יש הרבה מדרגות (כמבואר בתניא לגבי הבינוני). ככל שה"נער" מזדהה ומגלה יותר את ה"ישראל" שבו (**ישראל** אותיות **לי ראש**) כך הוא גדל וצומח. עולם היצירה הוא עולם הצומח כנודע (נמצא שהצדיק המתואר בפרק הראשון של המאמר הוא בחינת מדבר, הבעל תשובה המתבייש כאשר לרגע הוא מסיח דעת מה' הוא בחינת חי, וכמ"ש "והחי יתן אל לבו", ואילו המדרגה התחתונה ביותר שלב הבעל תשובה, "ממעמקים", שיתבאר בפרק האחרון של המאמר, היא בחינת דומם, כאשר "אבן מקיר תזעק"). עולם היצירה הוא עולם מדות הלב, החל ממדת החסד והאהבה, ה"יומא דאזיל עם כולוה יומין", והיינו דכאן דווקא נאמר "נער ישראל ואהבהו".]

התגלות אהבת ה' על ידי ההתבוננות-דמיון

שדחוהו

וכך העניין באהבת ישראל למקום ב"ה המסותרת בלב כאו"א מישראל, אינה יוצאת מהעלם אל הגילוי כשהם בבחי' נער שהוא בחי' קטנות, רק אם יתבונן בשכלו [ההתבוננות היא חלק מהגדלות –

לאחר שלמות התגלות ה"אף"¹]. כאן המקום לחזור על מה שהזכרנו פעמים קודמות שלמדנו את המאמר, שמה שכתוב כאן הוא לאו דווקא למעשה, לא כל כך פשוט שזה מה שצריך לעשות היום. (בתקופת אדמו"ר הזקן זו כן היתה הדרך?) בעיקרון זו לא הדרך, אך אדמו"ר הזקן היה חוזר על מאמר זה פעם בשלוש שנים (שלא ישכחו את האופציה הזו...). היום אם האבא יזרוק את הבן מהבית לאלסקה יתכן שהוא יתעורר, אבל יכול להיות גם בדיוק הפוך, שהוא ינה מהחופשה... הדרך המתוארת כאן במאמר מתאימה ל"נער ישראל", בחינת ישראל זוטא, כמו שיתבאר, בחינת ז"א המקנן ביצירה, ומתלבש בשר של עולם היצירה, המלאך מטטרון, שנקרא "נער" (ויש לו זיקה עצמית, במודע, ל"ישראל" שבו). הרי שלש הירידות של הבעל תשובה, המתבארות בשלשת הפרקים האחרונים של המאמר כמוזכר לעיל, הן בעצמן כנגד הירידה מאצילות, מקום הצדיק שאינו מפסיד רגע אחד בחייו, תמיד דבוק בה' בבטול אמיתי, לעולמות התחתונים ב"ע, טורי דפרודא (החל מהירידה לעולם הבריאה ששם שייך, משום הרגשת הישות הנפרדת מה' אחד, היסח הדעת לרגע מה', דבר המביא את האדם לידי בושח קיומית ו"אשרי אדם אשר לא יחשב הוי', לו עון". בעצם, תשובה זו היא תשובת מי שקרוב להיות צדיק, יחסית הוא בגדלות מוחין, לא כמו בעלי התשובה הרחוקים באמת מה'), וכאן אנחנו מתבוננים בתשובת בעל התשובה של עולם היצירה בכלל (הכוללת את כל הבי"ע כנ"ל בענין גער בו הוציא אותו מביתו אמר לו שאינו אביו)],

משא"כ כשהבן אצל אביו האהבה היא בהעלם אצלו מחמת קוטן שכלו שאינו משיג כמו הגדול ששומע לקול

¹ בדרך מליצה: אף – איני פאפא (אף-אף הפוך), והתיקון ("עשיתי") הוא להפוך את האף לפאפא.

בכח, בהעלם שישנו במציאות, אך עדיין לא בא ומתגלה במציאות החיצונית. כתוב "חושך שבטו שונא בנו", אנחנו מפרשים בדרך המתקה, בצורה שממתיקה את הכל מלכתחילה, שצריך לכוון את הבן לחוש-שבט המיוחד אליו הוא שייך. אבל כעת נפרש אחרת, שעל ידי ההתבוננות של הבן על ריחוקו מאביו הוא חושך את השבט, את המקל – כשהוא מתבונן ומרגיש שהוא זרוק (ואכן בפנימיות הוא זרוק, כמו אנחנו היום בגלות) האב כבר לא צריך לזרוק אותו מהבית בפועל (בחיצונית).]

ואזי יתעורר אצלו בחי' האהבה בהתגלות לבו ביתר שאת, ויצעק אל ה' בצר לו מאהבה רבה להבטל ולהכלל באורו ית', שאינו רוצה להיות נפרד ח"ו מאחדותו ית' כי ישראל נקרא בנים למקום [נכמו שאדמו"ר הזקן אמר ש"יהודי לא רוצה ולא יכול להיות נפרד מאלוקות"]. וזהו וממצרים שהוא בחי' מיצר וקטנות קראתי להיות לבני כאהבת הבן אל האב, שעיי"ז מתגלה האהבה ביתר שאת ומעלה [הפסוק הוא "כי נער ישראל ואהבהו, וממצרים קראתי לבני" האבא אוהב את הבן בכל מקרה, גם כשהוא "נער ישראל" עדיין "ואהבהו", אבל בשביל שתתגלה גם אהבת הבן לאביו צריך לשים אותו ב"מצרים", על ידי שימה זו גופא האבא קורא לבנו והבן מתעורר לצעוק אל אביו מתוך מיצרים וקטנות מוחין. בצעקה זו הבן מגלה ומבטא אהבה רבה אל אביו. עוד יתבאר בפרק הבא שעיקר המיצרים הוא 'מצרים דקדושה', קיום מצוות כ"מצות אנשים מלומדה", מתוך כך מגיעים לפגם הברית וממנו לכל המרעין בישין רח"ל. (מה הקשר בין מצרים כפשוטו לבין הרגל, מצרים דקדושה?) מצרים היינו גבול, וכאשר אדם נשאר בתלם כל הזמן הוא נמצא במיצר וגבול].

כשמתחיל להאיר אצלו קצת גדלות מוחין הוא יכול להתבונן במצבו. זו הדרך של חב"ד, האדם מתבונן ועל ידי ההתבוננות יוצא מהמצב בו נמצא. כידוע, כל שיטת העבודה של חב"ד מבוססת על התבוננות. [שהוא מרוחק מאד מה' בתכלית בשום אל לבו כל דרכיו וענייניו אשר לא לה' המה,

וידמה בנפשו כאילו רחפוהו מהסתופף בבית אלקי' ורחוהו לנפול שלא יראה באור פני מלך הקדוש ית', כאשר יוכל כאו"א למצוא אשמה בנפשו אשר בשבילה הוא ראוי לכך, כל חר וחר לפום שיעורא דילי' וכנ"ל בענין הבושה [כל אחד יכול למצוא בעצמו אשמה כל שהיא בגללה היה ראוי שהקב"ה יזרוק אותו מהבית, וה' ברחמיו המרובים לא זרק אותו. (אבל ה' כן זרק, הרי אנחנו בגלות?) נכון, הגלות היא כאילו שה' זרק אותנו, אבל המצב בו אנחנו נמצאים היום הוא לא חס ושלום כמו פעם, אין חוסר בגשמיות, יש שפע, הזריקה היא בפנימיות והגוף לא כל כך מרגיש את זה, ועל כן צריך התבוננות. ועוד, ועיקר, כמעט חצי מעם ישראל כבר יצא מהגלות הפיזית ונמצא בארץ ישראל ב"ה, ועל כן מצד הגוף אפשר לחשוב שכבר יצאנו מהגלות (וגם היהודים שנשארו לע"ע בחו"ל מקבלים השראה מיהודי ארץ ישראל ומזדהים עם יהודי ארץ ישראל ומבקרים בארץ ישראל ובכך מתנתקים מהגלות ומתקרבים לגאולה מבחינה מסוימת). (אם ה' לא זרק אותנו, מה הענין להתבונן בכך שהוא כן זרק?) שוב, בפנימיות אנחנו כן זרוקים בגלות (כל עוד לא בא משיח ולא נבנה בית המקדש, והעיקר בית המקדש שבלב כל יהודי שיתקיים בו "ושכנתי בתוכם"), אך צריכים להשתמש, ככלי של התבוננות, בכח המדמה, דמיון מתוקן (זה אופי ההתבוננות של עולם היצירה, עולם המדות), "במקום מחשבתו של אדם שם הוא נמצא". כח המדמה מגלה בנפש דבר שהוא

חיל"ל], שהוא ענין התפשטות המשכות אלוקות ית' לחיות נפש אלוקית שבאדם כפי אשר תוכל שאת לפי שורשה ומקור חוצבה ולפי ריבוי הכלים והלבושים של תורה ומצוות.

ונמשך משם אל שדי [שם א-ל הוא חסד, "חסד אל כל היום", ושם שדי-הוא על שם "שאמר לעולמו די", כך ש"אל שדי" הוא החסד ששייך לעולמות]. ע"ש שמשפיע לעולמות שפע חיותם די והותר להיות חיים וקיימים, וכמו שכתוב והריקותי להם ברכה עד בלי די ש[יבולו] שפתותיכם לומר די, והיא בחי' ממלא כל עלמין [למרות ששם שדי-מגביל, בכל זאת השפע שנשפע הוא די והותר, הוא יותר מהגבלה מצומצמת. על מה נאמר "והריקותי לכם ברכה עד בלי די"? על צדקה (מעשרות). "די" נשמע כהגבלה, אבל כאן כתוב "עד בלי די" – יותר ממה שמספיק כדי להתקיים. איך זה מסתדר עם כך שהאור הוא ממלא כל עלמין, שהוא לפי הלבושים של הצדיק? כי גם האורות שבבחינת "עד בלי די" הם בערך לתורה ולמצוות שהצדיק מקיים, לפי המודעות של הצדיק שהיא מוגבלת מצד עצמה, על כך כתוב "באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא". אם היה כתוב שם שדי-לבד היה רק די, אך תוספת והקדמת שם אל, שם החסד, "חסד לאברהם", ממשיכה "ברכה עד בלי די" – לאברהם נאמר "והיה ברכה"].

אהבת בעל תשובה – אהבה רבה משם הוי'
[משא"כ] אהבה זו מן בחי' תשובה היא בחי' אהבה רבה וגדולה מאוד [מדרגת הצדיקים היא "אהבת עולם" ומדרגת בעלי התשובה היא "אהבה רבה"]. יותר מכדי ערך הכלי של נפשו..... מעשיו [חסרות כמה מילים אבל העניין מובן]. שהרי

אהבת הצדיק – אהבת עולם משם א-ל ש-די
וע"ז אמרו יש קונה עולמו בשעה אחת [פה הוא משווה בין מדרגת הצדיקים למדרגת בעלי התשובה, בפסקה הקודמת הוא לא השווה, אלא רק אמר שכיוון שלא כל אדם זוכה לזה לכן יש את עבודת בעלי התשובה, אך פה הוא משווה ואומר שעבודת בעלי התשובה עולה גבוה יותר. ידוע הפירוש של "שעה אחת" בחסידות, מלשון "וישע ה' אל הבל וגו'", היינו פניה אחת, ממצב של אחור למצב של פנים, היינו עיקר העבודה של עולם היצירה כמבואר בדא"ח.],

כי האהבה [למרות שהמאמר נקרא דער פרומער – החרדי – המדה עליה הוא מדבר היא אהבה, לכן הוא מזכיר כל הזמן את אברהם שהוא מידת החסד, "ואברהם זקן בא בימים"]. הראשונה הבאה מחמת הימים שנקנה לו בקנין נפשו [על ידי תורה ומצוות שמקיים מדי יום ביומו]. המשכת אלוקותו ית' להתפשט ולהתלבש בו היא נקראת אהבת עולם בחי' נפשי אויתך וגו' [כמו שמוכר גם בתניא. הדוגמה של "נפשי אויתך בלילה" היא שכאשר אדם הולך לישון הוא תאב לקום בבקר ולחיות מחדש, כך אדם צריך להיות ביחס לאלוקות – תאב תמיד לה', שהוא חייו האמיתיים. אהבה זו היא אהבה לחיות שיש בתוכו, שהוא לא יפסיד אותה, כמו שכתוב בכתבי האריז"ל שכאשר אדם נהיה שלם במדרגה מסוימת, והוא הולך לישון, יש חשש שבשינה הוא יסתלק מן העולם כיון שהשלים את עבודתו, אלא אם כן הוא יזכה לקבל את המדרגה הבאה – אדם שהשלים את מדרגת הנפש שלו יכול להסתלק אם לא תגיע אליו מדרגת הרוח. כך היא האהבה שבבחינת "נפשי אויתך", האדם תאב להשבת נפשו, חיותו האלוקית, ובדרך של "מעלין בקדש" "מחיל אל

והוא שם הוי' המתגלה בספירת התפארת, עיקרו של עולם היצירה] ואינו נגבל ונתפס בשום מדה וכלי כלל ואינו בבחינת וערך השגה כלל, כי לית מחשבה [תפיסא כלל] [האור שמגיע על ידי התשובה גבוהה הרבה יותר מעבודת הצדיקים, אור שלא נכנס לכלים. ומה שכתוב בתניא שע"י תורה ומצוות אפשר לתפוס את ה', זה בגלל שתורה והמצוות הם צמצומים והשתלשלות האור בבחינת ממלא כל עלמין.] (כ"א כאשר תפיסא על ידי תורה ומצוות שהם בחינת הלבושים שירדו ונשתלשלו בבחינת ממלא כל עלמין). נעצור כאן.

התשובה במדרגה השלישית

המדרגה השלישית, שמתוארת בפסקה הבאה, היא תשובה הרבה יותר עמוקה מהמדרגה השנייה. במדרגה השנייה היה הרבה יותר קשר לה', הוא זרק אותי מהבית לארץ אחרת ואני צועק אליו שיחזיר אותי. כביכול ה' מתגלה בארץ ישראל ואני נמצא באלסקה – זה ריחוק, אבל ריחוק פיזי בלבד. במדרגה השלישית כביכול אין שום קשר לה', אני כאילו נמצא במציאות אחרת, בעולם אחר. המשל הכי טוב לזה הוא חלום, התחושה היא כאילו אני בחלום ואין שום קשר אמיתי עם ה'. כמו להיות בבור עמוק מאוד. התחושה היא של חושך חזק, לא חושך גשמי.

[כאילו האבא מת?] כאילו אני מת, ה' אף פעם לא מת. התחושה היחידה שיכולה להסביר זאת היא דמיון, הרגשה שאני רק דמיון, שאולי בכלל אני לא קיים. במדרגה השנייה הבן מרגיש את הריחוק מה', הוא ער להרגשה זו ואף צועק לה' מתוך הרגשה זו. במדרגה השלישית הוא רק מבין שהוא צריך להתעורר מהחלום, שעד עכשיו לא היה במציאות. כמו הפתגם שאצל מתנגד פשוט שאני קיים רק השאלה אם ה' קיים, אצל חסיד אלוקות בפשיטות ועולמות

אין לו מעשים טובים, אלא על דרך יתרון האור מן החשך, שאור האהבה המתגלה מתוך [החושך תא]יר ביתרון אור ומעלה יתרה בלי שיעור וגבול ["יתרון" הוא מלשון יתרו, עליו קראנו בפרשת השבוע. יש שיחה בה הרבי שואל למה היה צריך את יתרו? הרי משה הוא הכי גדול, הוא עלה אל ה' ויודע מה צריך לעשות, ויתרו הוא פחות ממנו, אז למה צריך את העצה של יתרו? למשה אין את המעלה הזאת של יתרו, מעלת בעל תשובה, והוא צריך חותן של תהו. יתרו הגיע למדבר, מקום תהו, כדי לחפש גילוי אלוקות – זה תהו של בעל תשובה, כמו שכתוב בזהר על יתרו, גוי שנתגייר, שהוא כיתרון אור הבא מן החשך. המדרגה הזאת לא היתה למשה ולכן היה צורך ביתרו כדי שה' יתן את התורה. התורה מיועדת בעיקר לנשמות דבי"ע, הרחוקות מגילוי אלוקות, נשמות של "זרע בהמה", בחינת בעלי תשובה (שבהם שלש מדרגות כנגד ב"ע כנ"ל). האבות שהן נשמות דאצילות, בבחינת "ואברהם זקן בא בימים", לא היו זקוקים כ"כ לתורה כפי שהיא נתנו לנו. (הרי לוחות ראשונות, בפרשת יתרו, הם כנגד הצדיקים. למה צריך את יתרו, הגר, ללוחות אלו?) אכן לפני חטא העגל היינו בדרגת צדיקים, אך ה' יודע מה יהיה, הוא ידע שהלוחות ישברו ולכן מלכתחילה הוא נותן אותם עם ידיעה שהם עומדים להשבר ושיצטרכו תשובה (שלכן אין את האות ט, לשון טוב, בעשה"ד שבפרשת יתרו). כמו שכתוב על בתי המקדשות, שכיוון שה' ידע שיהיה חורבן מלכתחילה נבנו על מנת להחרב, סותר על מנת לבנות יותר טוב. בכלל, עצת יתרו היתה לאחר יום הכפורים שאז ירד משה עם הלוחות השניות, תורה של בעלי תשובה, כמבואר ברש"י].

ולכן אהבה זו נמשך משם הוי' שהוא [מהוה את כל ההויות] שם הוי' המדובר כאן, של התשובה השנייה, מהוה את המציאות.

שלש התשובות – שלשת הראשים שבכתר

עבודת הצדיקים היא מדרגת זקן – "ואברהם זקן בא בימים" – עליו נאמר "זה קנה חכמה". החכמה נקראת "ראשית הגילוי", היא שייכת למודע של הנפש, היא המדרגה הכי נעלית של המודע. אם כן, צריך לומר שהתשובה (כאשר האדם יורד מהאצילות לעולמות התחתונים ב"ע כנ"ל) שמגיעה למעלה ממדרגת הצדיק שרשה ב-ג רישין שבכתר: התשובה הראשונה (בעולם הבריאה) מגיעה עד לרצון שבכתר (רישא דאריך). התשובה השניה (בעולם היצירה) מגיעה עד לתענוג (רישא דאין) – אני מרגיש שלהיות קרוב אל ה' זה תענוג ואני רחוק ונמצא בהיפך התענוג (אך "לפום צערא אגרא"). המדרגה השלישית מגיעה עד לאמונה (רישא דלא ידע ולא אתידע), כולל האמונה שאכן אני קיים במציאות (ולא רק חולם) ושהשי"ת מחדש את הויתי בכל רגע תמיד ברחמי העצומים.

[המדרגה השניה לא גורמת לדיכאון?] לכן צריך ללמוד "פרק בעבודת ה'", כדי להבין שהשפלות והרגשת הריחוק הם רק כח מניע. הענין קשור למה שדברנו⁷ על ההבדל בין רש לדל, שניהם עניים אלא שהרש לוקח את העניות למטה, הוא עלול להיכנס לדיכאון (הוא נמצא בעולם העשיה, "אף עשיתיו", אך "גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך", וכמו שיתבאר בפרק הבא), ולעומתו את הדל העניות מרימה, כמו שכתוב "דלו עיני למרום".

[מה שהוא אומר, שהתורה ומצוות הן המשכות מצומצמות לעומת הקשר של הנפש, הפוך ממה שכתוב בתניא שהנפש פחותה מהתורה.] פה מדובר על התשובה, לא על הנפש מצד עצמה. באופן פשוט נקשרים לקב"ה על ידי התורה, אך יש גם קשר נסתר ישיר בין ישראל לקב"ה, הקשר של התשובה, שהוא קשר

בהתחדשות, התחושה של חסיד היא שמא הוא דמיון (ודווקא 'מעלה' זו של חסיד באה לידו ביטוי ברוב עצמה במקום הכי נמוך ותחתון, עולם העשיה הגשמית, שאין תחתון למטה ממנו).

שם הוי' של התשובה השניה היה "מהוה כל ההויות" ואילו שם הוי' של התשובה השלישית הוא – כמו שכתוב בפסקה הבאה, שלא קראנו – היה הוה ויהיה כאחד. יום רביעי – י"ט שבט – היה יום ההילולא של המהר"ש מסלונים, שגם סיפרנו עליו בשיעור ביום חמישי. הוא היה בזמן הרבי הרש"ב, אך היה מבוגר ממנו – הוא נולד בשנת תר"י והרבי רש"ב בשנת כתר"א – והוא גם נפטר ארבע שנים לפניו. יש ווארט יפה שלו, שאומר "מען זאגט ס'איז נישט די צייטן פון אמאל, ס'איז נישט די חסידים פון אמאל, ס'איז נישט די גוטע אידן פון אמאל, דער אויבערשטער העלפט דאך! אך אני ה' לא שניתי און ער איז נישט נשתנה גיווארן און ער וועט נישט נשתנה ווערן.... [= יש אומרים שהיום אינו הזמן של פעם, והחסידים אינם כמו פעם, והצדיקים אינם כמו פעם – אך הלא הקב"ה עוזר והוא לא נשתנה ולא ישתנה]. רואין שזה ווארט לא חב"ד, בחב"ד לא אומרים שהצדיקים של היום הם לא הצדיקים של פעם... בכל אופן, הנקודה כאן היא "אני הוי' לא שניתי", שם הוי' של "היה הוה ויהיה כאחד". הווארט הזה קשור לירידה של שלושת בעלי התשובה במאמר. את הווארט הזה אמר המהר"ש מסלונים, רואים שכול שהדורות יורדים צריך רק להחזיק יותר בה' בעצמו. [מה המוסר השכל של הווארט?] שכל שיש ירידת הדורות צריך להידבק יותר בה', שתמיד נשאר כמו שהוא ולית אתר פנוי מיניה, בכל מקום שאני נמצא, גם הירוד ביותר (עד כדי כך שנדמה לי שאני בכלל לא במציאות, שאני חולם), שם הוא נמצא אתי ("אנה אלך מרוחק... ואציעה שאול הנך").

⁷ מוצאי י"ג שבט ש"ז.

פה בספר כתוב גרסא שניה, בלי הבעל שם טוב (כמו היום בחב"ד מתחילים מהשושלת של חב"ד עצמה – הרבי הוא הדור השביעי מאדמו"ר הזקן מייסד חסידות חב"ד), ולפי גרסא זו הבעל שם טוב הוא הכתר מעל שבעת הדורות, בסוד **אז** – **א** למעלה מ-**ז**. הוא מתחיל מהמגיד ממעזריטש – הרבי ר' בער, כפי שהוא קורא לו – ומוסיף אחריו את הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג, כמי שעומד בינו לבין תלמידיו וקרב אליו את רוב תלמידי המגיד. אחר כך הספירה ממשיכה אותו דבר – הרבי ר' אלימלך, החוזה מלובלין, היהודי הקדוש, הרבי ר' בונים, הקוצקער.

שייכות התורה לישראל (ולא לעכו"ם) על ידי

הבנתה בטעמיה

התחלנו במנחה פרשת משפטים, נקרא מה שכתוב כאן על הפסוק הראשון. זה ווארט שקשור למהפכה הרביעית:

אשר תשים לפניהם ולא לפני גוים, לא תעלה בדעתך לומר וכו' ניש על פסוק זה שני פירושים ברש"י. אחד שצריך לסדר את הדין דווקא לפני בית דין ולא לפני ערכאות של גוים. פירוש שני "אמר לו הקב"ה למשה, לא תעלה על דעתך לומר, אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים, עד שתהא סדורה בפניהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר תשים לפניהם, כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם", שצריך להסביר להם את הטעמים של התורה ולא רק ללמד אותם מה כתוב בה. פה הקוצקער מחבר בין שני פירושים אלו.

רצונו של הקב"ה בזה שיבינו את התורה כל כך עם טעם ושורש כל דבר במקורו העליון, עד שיגיעו על ידי זה אל ההבנה. שאין התורה ראויה באמת רק לפניהם בלבד, והם עמה אחד נעל ידי

יותר חזק. יש תדיר ויש מקודש, בתדיר פשוט שצריכים להתקשר לקב"ה על ידי התורה, אך המקודש של התשובה הוא יותר גבוה. מקודש היינו מודעות של הזדמנות חד פעמית למסור את הנפש על משהו. יש כאלו שכל יום אצלם הוא עבודה של מקודש. כמו באיז'ביצא, שכל הענין שם הוא שכל יום יהיה מקודש. הדוגמא הכי טובה למקודש של תשובה שגבוה מתדיר של תורה היא מה שמסופר על רבי אלעזר בן דורדיא שחזר בתשובה ממש רגע אחד לפני שמת ולא הספיק לקיים שום מצווה, ובכל זאת יצאה עליו בת קול "רבי אלעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא". למה קוראים לו רבי? הרי הוא לא עשה שום מצווה או לימוד תורה! כי הוא הרבי של כל הבעלי תשובה. עליו נאמר "יש קונה עולמו בשעה אחת", המאמר שאדמו"ר הזקן מביא בפרק שלמדנו.

ב. לימוד "אמת ואמונה" לפרשת

משפטים

הרבי מקוצק – דור השביעי

עכשיו נלמד מתוך הספר של הקוצקער – אמת ואמונה. הקוצקער אמר שהוא דור שביעי, קראו לו מנחם מענדל והוא דור שביעי. הוא אמר שבהיותו שביעי הוא השבת שהוא התכלית של כל הדורות שקדמו לו. לא זוכר אם הרבי אמר שהוא שבת, רק על כך ש"כל השביעין חביבין", אך הקוצקער אמר כך.

יש שתי גירסאות איך סופרים דור שביעי, גירסה אחת עם הבעש"ט וגירסה שניה בלעדיו. אם סופרים בחב"ד מהבעש"ט, הדור השביעי הוא הרבי הרש"ב. הקוצקער היה לפני הרש"ב, הוא היה בזמן הצמח צדק והיה מבוגר ממנו.

הגרסא הראשונה מונה שבעה דורות כך: הבעל שם טוב, המגיד, הרבי ר' אלימלך, החוזה מלובלין, היהודי הקדוש, הרבי ר' בונים והקוצקער.

"נשמע" לפני "נעשה", כמבואר באריכות אצלנו במקום אחר.

הכנה למהפכה הרביעית

למה אמרנו שתורה זו קשורה למהפכה הרביעית? לכאורה זה ממש הפוך, לגויים אפשר לומר חוקים, אפשר לומר עשה כך ולא תעשה כך וזהו, הרי הוא גוי (עם ראש של גוי). זו לכאורה קושיה על כל המהפכה הרביעית. אך הענין הוא כפי שאנחנו אומרים תמיד שצריך להקפיד שתהיה הבדלה לפני המתקה. וכך גם ובמיוחד בנוגע למהפכה הרביעית (לא לתפוס את המהפכה הרביעית כהמתקה לכתחילה בדילוג על שלב ההבדלה). התורה הזו של הקוצקער היא ההבדלה שלפני ההמתקה, שאנחנו בעצמנו נתעצם עם התורה (עד שנקלוט בפנימיות שהתורה שייכת בעצם רק לנו ולא לגויים), שנותנת לנו את היכולת להשפיע באמת (ובבחינת שטות דקדושה למעלה מטעם ודעת), להיות אור לגויים ולפעול אצלם מעין אתהפכא חשוכא לנהורא – "ברישא חשוכא והדר נהורא", כמו שהיה אצל יתרו בפרשתנו – ולהגיע להמתקה של המהפכה הרביעית (קיום היעוד של "כי אז אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי' לעבדו שכם אחד" – השפה-ברורה, הקריאה אל ה' והעבודה שכם אחד הם דווקא כאשר גם הגויים זוכים להבין את דברי התורה הקדושה בטוב טעם ודעת כו', שגם הם ירגישו זיקה עצמית לדברי התורה).

בסופו של דבר צריך ללמד את הגויים תורה שתחדור לפנימיותם, דבר שאפשרי דווקא על ידי לימוד טעמי התורה. הגויים לא כל כך אוהבים חוקים (אדרבה, כתוב שהם מלגלגים על החוקים), כמו שרואים לגבי "הגוי אשר בקרבך", היהודים שלא רוצים לחיות על פי תורה ומצוות, שאומרים על התורה שהיא חוקה – אם אתה רוצה לשמור עליה 'תהיה בריא', אבל הם לא אוהבים חוקים. בשביל ללמד את הגויים תורה צריך טעמי תורה, להסביר להם וכך

שישראל יבינו את הטעמים של התורה, הם ממש יתאחדו אתה, וכך הם יבינו שהתורה ראויה דווקא להם, לישראל.], וזה לפנייהם ולא לפני גויים [שהתורה לא ראויה לגויים.], וזה אי אפשר בלעדי שתודיעם טעם כל דבר בלי חוקה [בחוקים, בהם לא מסבירים את הטעמים, לא מתאחדים עם התורה. רק במשפטים, כאשר מבינים טוב את כל הטעמים, אפשר להתאחד עמה. לכן צריך דווקא משפטים ולא חוקים].

התורה הזו ממש משקפת את הדרך של פשיסחא וקוצק, שצריך להבין בשכל כל דבר. בגלל דרך זו חלקו עליהם כל צדיקי פולין, בטענה שהבעל שם טוב סלל במיוחד דרך ל'עמך', ואתם עושים שוב דרך רק ללמדנים וליחידי סגולה. בין הדורות שהוזכרו, הבעל שם טוב, המגיד, רבי שמעלקא, הרבי ר' אלימלך והחזוה היו בדרך אחת, ואילו היהודי הקדוש, הרבי ר' בונים והקוצקער היו כבר בדרך אחרת. כאשר היהודי הקדוש התחיל את דרכו החדשה – כבר בחיי החזוה – נוצרה עליו מחלוקת (מחרחרי ריב גם גרמו למחלוקת בינו לבין רבו החזוה). פשיסחא-קוצק היא החב"ד של פולין. כאן הווארט הוא שלא טוב שמצות התורה תשאונה רק בגדר חוקים בלתי מובנים, אלא צריך להבין בטוב טעם ודעת, עד כדי הפנמה והתעצמות ממש, את דברי התורה. בחב"ד מוסבר שיסוד העבודה הוא דווקא קבלת עול ובקדימת "נעשה" ל"נשמע", בחינת חוקים, וכן ש"המעשה הוא העיקר", ועם כל זאת אדמו"ר הזקן הקפיד על לימוד התורה בדרך של "הלכה בטעמה" דווקא (לא כמו הרמב"ם ושאר פוסקי ההלכה) וכל תורת חב"ד היא על מנת לקיים "דע את אלהי אביך ועבדהו בלב שלם וגו'", בטוב טעם ודעת (עד כדי התעצמות) דווקא. ועוד, רבי אייזיק מהומיל, ה"משכיל" של חב"ד, אומר שבדורו של משיח – על מנת להביא לימות המשיח – הסדר צריך להתהפך,

גילינו שהנער לא נמצא, מיד רצנו חזרה לחפש אותו, מצאנו אותו שוכב בפשוט ידים ורגלים על הארץ וצועק, אומר בערגה, "לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי".

ג. לימוד "תורת אמת" לפרשת משפטים

עכשיו נלמד מהספר "תורת אמת" של רבי ליב'לה איגר, נכדו של רבי עקיבא איגר. הוא נהיה חסיד קוצק, אבא שלו ישב עליו שבעה (קיים מה שלמדנו במאמר, זרק אותו מהבית), אבל סבא שלו היה יותר סבלן. הוא היה חסיד של הקוצקער וכאשר האיז'ביצער פרש הוא הלך איתו. לאחר שהאיז'ביצער נפטר – בחיי הקוצקער – הוא רצה לחזור לקוצק. אחר כך הוא נהיה רבי בלובלין. אחריו היה רבי צדוק הכהן מלובלין, שהיה עוד קודם גם תלמיד של האיז'ביצער.

לשון רבים ולשון יחיד – היחס בין כלל ופרט

מה יותר חשוב באיז'ביצא, הכלל או הפרט? [הכלל]. נכון שהכלל חשוב, אבל לא באיז'ביצא, אולי במקום אחר... באיז'ביצא אומרים שיש את הכללים, את השולחן ערוך – יש אמרה של הקוצקער שחסיד ירא מהקב"ה ומתנגד ירא מהשולחן ערוך – שהם כללים לכל ישראל. אבל החכמה היא לדעת מה ה' רוצה ממני עכשיו, ברגע זה. (כמו הוראת שעה ?) כן, כל יום לחיות בהוראת שעה של אותו יום. התורה שעכשיו נלמד היא על פסוק מסוף פרשת משפטים, על הפסוקים "ועבדתם את הוי' אלוקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך. לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימך אמלא". תחלת הפסוק הראשון מדברת בלשון רבים – "ועבדתם" – אך מיד אחר כך הוא ממשיך בלשון יחיד, "וברך את לחמך ואת מימך וגו'". הפסוקים מורכבים מציווי אחד וארבע ברכות בגשמייות (המתחלקות לשתיים-שתיים, בכל

הם יתקברו. כך כתוב על המן, המן נמס ונעשה נחלים שהצבאים שתו מהם, וכאשר הגוים אכלו את הצבאים הם טעמו את טעם המן ושבתו את ישראל שזכו למן. לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, וכך כאשר הגוים טעמו את טעם המן התעורר בהם איזה חשק (בלא מודע) לקבל את התורה (חשק זה לא בא לידי ביטוי אז אך שמור הוא אצלם לימינו אנו ועתיד להתגלות ברוב עוצמתו על ידי שאנחנו נעסוק במהפכה הרביעית כדבעי). במהפכה הרביעית, הגוים טועמים את טעמי המצוות ומשבחים את ישראל על התורה שיש להם ומתעוררים להתקרב לתורת ישראל שגם להם יהיה חלק בה (או כאשר יהיו "בני נח" טובים השומרים על שבע מצוות בני נח או, עוד יותר טוב, שיתגיירו גיור כהלכה, שיעשו "אתהפכא" ממש, ויהיו יהודים לכל דבר, אחד עם התורה ועם ה' נותן התורה ממש).

הפסוק של הרבי מקוצק: "לבי ובשרי ירננו לאל

חי"

נספר סיפור על הקוצקער, שקשור לווארט שאנחנו משתדלים לומר לבחורים. כאשר הולכים ברחוב צריך לחזור אותיות של תורה, חוזרים משניות או תניא, אבל לפעמים אין מוחין לכך. היו כמה צדיקים גדולים שהיה להם משפט או פסוק שהיו חוזרים עליו כל הזמן, היו הולכים ברחוב ואומרים אותו. לדוגמה, רבי פנחס מקוריץ היה אומר "נחני בדרך אמת" ורבי דוד מלעלוב היה אומר "טאטע היט מיר אפעט [= אבא תשמרני]". כך גם לקוצקער היה משפט, הוא היה אומר "לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי".

מסופר שפעם החסידים פגשו מישהו שלמד עם הקוצקער כשהיה קטן, החסידים עשו לו חקירת שתי וערב, מה הוא זוכר מהרבי. הוא אמר שהוא לא זוכר הרבה, אבל סיפור אחד הוא זוכר: פעם בל"ג בעומר המלמד לקח אותנו להרים לעשות התועדות. כשחזרנו פתאום

פסוק שתיים), הציווי הוא בלשון רבים והברכות בלשון יחיד.

ה"תורת אמת" נותן לכך שני הסברים הפוכים אחד מהשני בלי להסביר מה היחס ביניהם, כיאה לאיד'ביצא. השאלה היא מה המשמעות של לשון רבים ומה המשמעות של לשון יחיד. אפשר לומר שלשון רבים מדבר על כל עם ישראל ביחד ואומר שכולם אותו דבר, ולעומת זאת לשון יחיד מדבר אל כל אחד ואחד בפרט וממילא מלמד שכל אחד שונה מחברו. אפשר גם לפרש בדיוק הפוך, שלשון רבים מלמד שיש הרבה נפרדים ולשון יחיד מלמד שכל עם ישראל ביחד, כמו שחז"ל אומרים על הפסוק "ויחן שם ישראל" – "כאיש אחד בלב אחד".

ההיפוך בין הפנימיות לחיצוניות

נקרא בפנים:

ועבדתם את ד' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך. הדקדוק מבואר שפתח בלשון רבים ומסיים בלשון יחיד. ונראה כי עבודת הד' היא לכלל ישראל, עבודה אחת לכולם, על כן כתיב בלשון רבים. אמנם הברכה בלחם ומים נאמר בלשון יחיד, כי אינו דומה מאכלו ומשקרו של אדם זה לשל זולתו נלכל אחד יש את הדיאטה שלו, הרופא האלטרנטיבי נותן לכל

אחד את הדיאטה המיוחדת לו], לזאת בא הברכה בלשון יחיד, שכל אחד יהיה לו הברכה והרפואה כפי הצרכותו.

או יאמר באופן אחר [הפוך לגמרי], כי בעבודה יש צדיקים עובדי ד', כל אחד באופן אחר, לא ראי זה כראי זה, על כן נאמר בלשון רבים, והברכה נשפעת לכל כלל ישראל וכל האומה הקדושה נקרא בלשון יחיד.

איך אפשר להסביר את ההבדל בין שני הפירושים? ההסבר הראשון הוא החיצוניות, והשני הוא הפנימיות – בחיצוניות כולם עובדים אותו דבר, לכולם יש את אותו מעשה, אותו שולחן ערוך, אבל בעבודה הפנימית כל אחד עובד אחרת.

איך ההבדל לגבי העבודה משפיע על הגשמיות? כאשר עובדים בעבודה חיצונית, הגשמיות מקבלת תוקף וכל אחד זקוק למה שהוא צריך, לכל אחד יש טעם אחר וצרכים אחרים. אבל כאשר עובדים בעבודה פנימית, כבר אפשר לזרוק את הרופא האלטרנטיבי, כולם יכולים להסתפק באותו דבר, כי לא האוכל נותן את החיות אלא ה' ("כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחיה האדם"), לכן החיות היא אותה חיות. כמו הסיפור של החכם ותם, שהתם מרגיש טעם מיוחד, כרצונו, באותו מאכל שמגישים לו, וכמו שאומר רבי נחמן שמי שעבד על עצמו יכול להתרפאות בכל מאכל.

מוצש"ק יתרו, אור לכ"ג שבט ע"ז - רמת אביב

חתונת הקב"ה ומשה

ווארט מרדכי־דוד שי' אקסלרוד וחייה־מושקא תחי' גינזבורג

א. החתן והכלה - ה' ומשה | התכללות בחינות הבטול של החתן והכלה

הוי' על הר סיני^י ועל עלית התחתונים למעלה כתוב "ואל משה אמר עלה אל הוי'".^י

ידוע שחתן הוא לשון "חות דרגא ונסיב איתתא"^י, על החתן לדרת, ואילו הכלה מלשון כלות הנפש^י, הכלה עולה^י. כלומר, בעצם משמע מכאן שלפני מתן תורה עדיין לא היתה חתונה, וככה חז"ל באמת אומרים ש"יום חתונתו"^י זה מתן תורה^י. עד מתן תורה, עם כל הגדולה של האבות וכל עבודת ה' שקדמה

^י שמות יט, כ.

^י שם כד, א. וכן נאמר "ומשה עלה אל האלהים..." (שם יט, ג). שני הפעלים: "וירד" "עלה" (וכן בפסוק "ואל משה אמר עלה אל הוי'") = 325 = 13 פעמים = 25 המשולש של 25 (סוד "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. אתם ראיתם... כה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם..."), ראה לקמן בפנים. "כה תאמר" = 666 המשולש של 36. ב פעמים "כה תאמר" = 1332 = "וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר". "ומשה" = 351, המשולש של 26. יחד = 26 ברבוע (לפי הכלל הידוע בזה). והכל יחד - "וירד הוי'" "ומשה עלה" = 702, היהלום של 26, שבת קדש - "לכולי עלמא בשבת נתנה תורה לישראל".

^י עפ"י יבמות סג, א.

^י ראה לקו"ת שו"ש בד"ה הראשון.

^י עוד על היחס בין ירידת החתן ועלית הכלה בתחלת המאמר "טהרת המשפחה" בספר ברית הנישואין ובספר חתן עם הכלה ביאור קסג.

^י שו"ש ג, יא.

^י תענית כו, ב.

א. החתן והכלה - ה' ומשה

נגנו שאמיל.

לחיים לחיים, מזל טוב.

"יום חתנתו" - ירידת העליונים ועלית התחתונים במאמר ששמענו מהחתן^א הרבי מדבר על בטול הגזרה, שהעליונים ירדו למטה והתחתונים יעלו למעלה^ב, שעד מתן תורה היתה גזרה שלא ובמ"ת הקב"ה בטל את הגזרה^ב. על ירידת העליונים למטה כתוב "וירד

^א ד"ה "בחדש השלישי" תשל"ו - קונטרס כ"ב שבט תש"נ (ספר המאמרים מלוקט ח"ד עמ' 155 ואילך).

^ב ירידת העליונים למטה היינו סוד חילוף אותיות "עליונים" באותיות שלמטה מהן: פמכזסכנ = 277. עד"ז עלית התחתונים היינו חילוף אותיות "תחתונים" באותיות שלמעלה מהן: שזשהמטל = 691. נקודת המפגש, הממוצע ביניהם, היא 484 = 22 ברבוע, שלמות ההתכללות של כב אתון דאורייתא, כאשר סוד ה"כנף" מכאן ומכאן = 207 = אור = רז = אין סוף וכו', והוא עצמו ירידת ה"עליון" - פמכזס. וראה לקמן בפנים, ש-484 היינו סוד חתן-הוי' (הכל נכלל ב"אני המתחיל" = ב"פ 277, הערך הממוצע של שתי התבות!).

^א שמות רבה יב, ג. תנחומא וארא טו.

אנחנו אוהבים לעשות סימנים, כמו שחז"ל אומרים "סימנין עשה"^ט. מה הסימן שמשה הוא הכלה ושהקב"ה – שם הוי' ב"ה – הוא החתן? ידוע בקבלה שאחד הסימנים של שלמות, של צמד מלים שהולכות יחד ('מכלול') בלשון הקבלה^י, שיוצא רבוע מושלם. נחבר את **משה עם כלה** – אנחנו אוהבים שהצבור משתתף בחישובים, זה חישוב די פשוט, כדי שלא ירדמו... – שוה בדיוק 400, 20 ברבוע. כבר סימן שיש כאן שלמות. מה לגבי חבור הוי' עם **חתן**? 484, 22 ברבוע. יש 22 אתון דאורייתא, כל אחד כלולה מכולן, ו-22 ברבוע שוה הוי'-חתן. כבר "על פי שני עדים... יקום דבר"^י שיש כאן רמז טוב, הוי'-חתן ומשה-כלה הם שלמות^ט.

התקשרות לרבי מכח הכלה

מה זה נוגע לכל מה ששמענו קודם מפי הסבים והרב גרליצקי? שמענו על הסגולה המיוחדת של היום הזה, ההילולא של הרבנית חיה מושקא (על שמה נקראת הכלה שלנו). אם משה הוא הכלה, המשמעות הראשונה שהתקשרות למשה רבינו שבדור, הרבי, היא מכח הכלה. כך אפשר להסיק את המסקנה.

שוב, הולכים להקים בית נאמן בישראל, בית של שליחות, צריכה להיות שליחות מתוך התקשרות. ברור שבחור שלמד תורה, נגלה וחסידות, מאז ומתמיד, קבל חינוך חסידי והיה אצל הרבי כמה שנים, פשיטא שהוא מקושר.

^ט שבת קד, א.

^י ריש ספר מעין החכמה (המיוחס למשה רבינו ע"ה); ספר הפליאה ד"ה "נעשה אדם"; ספר העיון לרבי חמאי גאון מהדורא קמא בתחלתו ועוד. ראה גם שיעורים בסוד ה' ליראיו ח"א כללי השערים פ"ה.

^י דברים יט, טו.

^י הוי'-חתן משה-כלה (22 ברבוע ועוד 20 ברבוע) = 884 = הוי' פע' **טוב טוב** (שם קדוש: **בוכו**, חילוף **אהיה**, היינו "ירידת" **אהיה** למטה, כמבואר בהערה ב).

למתן תורה, עדיין החתן למעלה והכלה למטה ואין חבור ביניהם. והנה בא מתן תורה, שקראנו עליו היום בתורה, והחתן והכלה מתחתנים – החתן יורד למטה והכלה עולה למעלה.

ירידת החתן – "וירד הוי'"; עליית הכלה – "ומשה

עלה"

עיקר החידוש שיש כאן הוא לגבי הכלה. לפי האמור יוצא שהכלה היא משה רבינו, עליית התחתונים למעלה, "עלה אל הוי'". תמיד אנחנו אומרים^א שמשה רבינו הוא ה"שושבינא דמלכא", השושבין שמוריד את ה' לקראת הכלה, ואהרן הוא "שושבינא דמטרוניא", מי שמעלה את הכלה, העם, לקראת ה', ואילו כאן משה רבינו הוא עצמו הכלה.

איך אפשר לחבר בין הדברים, שמצד אחד משה רבינו הוא לא אחד מהזוג – אלא הוא ואהרן הם השושבינים, המלוים, הם נחוצים מאד ובלעדיהם אין חתונה, אבל הם לא החתן והכלה עצמם – ואילו לפי המדרש של בטול הגזרה יוצא שמשה רבינו הוא הכלה? תמיד הכלה היא כנסת ישראל, השכינה הקדושה, אבל משה רבינו שקול כנגד כנסת ישראל^ב, אז בעצם כאן הוא מייצג את כנסת ישראל. נמצא שמצד ה"פרט" שבו (המדרגה העצמית שבו) הוא ה"שושבינא דמלכא", אך מצד ה"כלל" שבו (בטול והתכללות הרועה בתוך צאנו^ג) הוא הכלה עצמה. כאן הוא לא מלוה את ה', אלא הוא הוא התחתון שעולה למעלה. על שני "משה" אלה נאמר "משה משה"^ד לא פסיק טעמא בגווייהו^ט, "וד'ל".

^א זהר ח"ג נג, ב.

^ב תנחומא בשלח י. רש"י לשמות יח, א.

^ג **צאן** = "**אין עוד**", ראה לקמן בפנים.

^ד שמות ג, ד.

^ט עפ"י זהר ח"א קכ, ב וח"ג קלח, א.

תעשון אתי"^{כז} – מצות לא תעשה הראשונה אחרי מתן תורה, דבר חשוב מאוד. מה מצות עשה הראשונה אחרי מתן תורה? הפסוק הבא, "מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלותיך ואת שלמיך"^{כח}. הווארט של אדמו"ר הזקן, כמו שמביא אותו הרבי הקודם, הוא ש"העדר קודם ליש ורקבון קודם לצמיחה". העדר הוא רקבון^{כט} – יש לכך עוד מלה בחסידות, אין, צריך להגיע למצב של אין, בטול גמור – ומתוך האין בא "יש" ("יש מאין") ומתוך הרקבון באה צמיחה^ל. בקיצור, הווארט שהרבי מסביר הוא שההעדר והרקבון, הוא הבטול של "לא תעשון אתי". גם שמענו מהרב אקסלרוד, סב החתן, שזה ממש "אין עוד"^{לא}, "אין עוד מלבדו"^{לב} (ולפי הרבי^{לד} "אין עוד" הוא יותר מ'אין עוד מלבדו' – "אין עוד מלבדו" אבל אתו "יש עוד", משא"כ "אין עוד" היינו אין עוד שום מציאות בעולם כלל חוץ מהשי"ת – "גאט איז אלץ און אלץ איז גאט"^{לד}; וממילא "לא תעשון אתי" היינו גם לא בבחינת "אין עוד מלבדו"!).

אבל עם כל ההתקשרות, הרבי בעצמו – לפי הווארט הזה מפרשת שבוע, משה בעצמו – הוא הכלה. זה הווארט. כלומר, ההתקשרות למשה רבינו באמת היא מכח הכלה, מכח האשה. היא מעמידה את הבית ועושה מהבית בית חב"ד, בית של שליחות של רבי, להיות "שלוחו של אדם כמותו ממש"^כ (כלשון אדה"ז בשו"ע^{כא}), עם דגש על ה"ממש".

מה החתן? הוא סה"כ ה'... הוא צריך להיות כמו הקב"ה שנותן את התורה. אצל חסידים זו באמת שאלה, מה יותר חשוב, ה' או הרבי^{כב}? הם החתן והכלה, ה' יורד והרבי עולה. לכל אחד יש מעלה. אצל חסידים זו שאלה מי יותר חשוב, החתן או הכלה. שיבוא משיח (וכבר עלינו לחיות עם משיח) הם "שוין בקומתו"^{כג}, ואפשר להוסיף את המלה "ממש" – "שוין בקומתו ממש"^{כד}.

ב. התכללות בחינות הבטול של החתן והכלה

"לא תעשון אתי" – הרקבון-ההעדר שקודם

ליש-הצמיחה

נאמר נקודה מתוך שיחה של הרבי: ישנה שיחה^{כז} בה מביא הרבי^{כז} ווארט שהרבי הקודם אמר בשם אדמו"ר הזקן, שהמצוה הראשונה אחרי מתן תורה, בסוף פרשת שבוע, היא "לא

^{כז} שמות כ, כ.

^{כח} שם פסוק כא.

^{כט} **רקבון** בגימטריא **משיח**, הרועה הנאמן של עם ישראל, והעדר לשון עדר, צאן מרעיתו. משיח יבוא ממגדל עדר כנודע (תרגום יונתן לבראשית לה, כא). המשיח נקרא "צמח" – "צמח שמו ומתחתיו יצמח" (סוד "תחתונים יעלו למעלה", עלית משה-כלה כנ"ל). והיינו מה שרקבון (מהותו של מלך המשיח, היותו "בר נפלא" בעצם) קודם לצמיחה (פעולתו של מלך המשיח, להביא גאולה לעולם).

^ל **אין-יש רקבון (משיח)** = 729 = **זך** ברבוע וכו'. ויחד עם **צמיחה (טוב במשולש)** = 882 = **אמת אמת**, הרבוע הכפול של שם **אהיה** (של משיח), סוד **"אהיה אשר אהיה"** ("מה שהיה הוא שיהיה" – משה גואל ראשון הוא הוא משיח גואל אחרון).

^{לא} דברים ד, לט.

^{לב} שם פסוק לה.

^{לג} לקו"ש חכ"ה עמ' 202 הערה 86 (ובכ"ד) וש"נ.

^{לד} אגרת רבי אייזיק מהמזיל זצ"ל (נדפסה בלב לדעת עמ' קסז ואילך).

^כ לקו"ת ויקרא א, ג.

^{כא} ראה או"ח רסג, כה בקו"א (ח).

^{כב} ראה גם מעין גנים ח"ב פרשת בשלח.

^{כג} ראה לקו"ת שה"ש מח, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ע' תרלו ואילך.

^{כד} יהל אור תהלים קכב, ג (ט).

^{כה} לקו"ש חל"ו עמ' 96 ואילך.

^{כו} שם סעיף ד ואילך (וש"נ).

אין כלום, אין רוכב ומרכבה, רק ה'. לכן האדם עם הבטול שלו, עם האהבה שלו והיראה שלו, הוא ממש גארנישט.

שתי בחינות הבטול בתורה ומצוות

אחר כך הוא ממשיך ואומר שבתוך הקיום של התורה והמצוות שלנו יש גם את שתי הבחינות האלה, בחינת מרכבה ומה שיותר ממרכבה (בחינת "אין עוד מלבדו" ובחינת "אין עוד"^{לז}). מרכבה היא הבטול של האבות שלפני מתן תורה ומה שיותר ממרכבה היינו הבטול של משה רבינו (נותן התורה, בחינת "ונחנו מה"^{לח}, שיותר מאשר "ואנכי עפר ואפר"^{לט}) אחרי מתן תורה.

הוא אומר^מ שיחסית זהו היחס בין קיום המצוות ללימוד התורה. בקיום המצוות היהודי שמקיים הוא בבחינת עבד, ועבד – כמה שהוא בטל ונכנע – הוא מציאות (רק שבטולו לאדונו מתבטא בכך שכל מציאותו תלויה במציאות האדון, "אין עוד מלבדו"). ואילו מי שלומד תורה – כמו שגם שמענו במאמר על "תען לשוני אמרתך"^{מא}, "וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר"^{מב}, שנאמר מעצמו – הוא המלך בעצמו, לא עבד של המלך. הוא אפילו

בטול מוחלט ("לא תעשון אתי") וזהירות מפולחן

עצמי ("לא תעשו לכם")

מה הקושיא של הפסוק הזה? שיש פה כפילות – "לא תעשון אתי... לא תעשו לכם", למה צריך פעמיים? מה ההבדל? דבר ראשון צריך לשים לב בדקדוק הפסוק איפה האתנחתא ב"לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם"? לפי הטעמים, וכך רש"י מפרש (כמו תמיד), האתנחתא היא תחת "אתי". כלומר, "לא תעשון אתי" הוא משפט בפני עצמו, ואחר כך יש עוד משפט, "אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם".

הרבי מסביר ש"לא תעשון אתי" הוא הבטול המוחלט, שאין שום דבר בעולם, שום מציאות כלל וכלל, חוץ ממני. אחר כך יש עוד משהו, "אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם". מה הם "אלהי כסף ואלהי זהב"? יש ווארט אצל אדמו"ר האמצעי בתחלת קונטרס ההתפעלות, שהיינו פולחן עצמי מכך שיש לי אהבה ויראה. כך מסבירים בחסידות^{לז}, ש"אלהי כסף" היינו לעשות פולחן מכך שאני עובד את ה' במדת הכסף (לשון כיסופין), אהבה, ו"אלהי זהב" מכך שאני עובד את ה' במדת היראה, ירא את ה' (וכן יש אהבת ה' שבבחינת זהב, "כמעלת הזהב על הכסף", כמבואר בתניא פרק ג).

על כך כתוב "לא תעשו לכם", אבל עוד קודם "לא תעשון אתי" כלום. מסביר הרבי שהבטול הזה, בזכות ואחרי מתן תורה, הוא יותר מכל הבטול שהיה יכול להיות לפני מתן תורה, כולל מה ש"האבות הן הן המרכבה"^{לז}. כך הרבי כותב, שב"האבות הן הן המרכבה" יש עדיין שני דברים, רוכב ומרכבה, לא היינו הך ממש. אבל אחרי מתן תורה "לא תעשון אתי",

^{לז} "אין עוד מלבדו" "אין עוד" = "יעקב יעקב" (פסיק טעמא בגויהו). יעקב הוא הבחיר שבאבות, ופנימיותו הוא משה בעצמו – "משה מלגאו יעקב מלבר". יעקב הוא עמוד התורה ("אין עוד"), אך לפני לימוד התורה הוא מתפלל לה', מקיים את מצות "ועבדתם את הוי' אלהיכם" ("אין עוד מלבדו"), בסוד "הקל [חסר, קול תפלה] קול [מלא, קול תורה] יעקב" כנודע.

^{לח} שמות טז, ז-ח.

^{לט} בראשית יח, כז.

^מ עפ"י תניא פכ"ג.

^{מא} תהלים קיט, קעב.

^{מב} שמות כ, א.

^{לז} ראה גם שיחת יום ב' דחג השבועות תשט"ו (סעיף כז).

^{לז} בראשית רבה מז, ו (ובכ"ד).

תורה ומצוות; שתי בחינות בתפלה

מה לגבי תורה ומצוות? יחסית, כמו שכתוב כאן בשיחה, גם הם חתן וכלה. התורה היא ה' והמצוות הן 'אני', אני בתור עבד שעושה את מצוות המלך, מקיים בקבלת עול מה שהמלך אומר לי לעשות. נשים לב שהתורה כאן היא לא בתור מצוה אלא בבחינת "תען לשוני אמרתך", "דברי אשר שמתי בפִּיךָ"^{מט} ("ואשים דברי בפִּיךָ").^נ דברי ה' ממש.

בתוך התפלה גופא יש שתי בחינות: יש בחינה, על פי נגלה, כשאדם עומד להתפלל הוא צריך לעמוד "כעבדא קמיה מריה"^{נא}, להתחנן ולבקש מה' כמו עבד, "בקש רחמים כעני בפתח"^{נב}, עני ועבד. אבל יש תפלה של בן שמתחטא לפני אביו, תפלת בן. תפלת בן היא גם בן מלשון התבוננות, תפלה ב'עבודה' לפי חסידות חב"ד. על עבודת התפלה, עיקר העבודה, נקרא כעת בסוף בפרשת משפטים "ועבדתם את הוי' אלהיכם"^{נב}, מכאן לומד הרמב"ם^נ מצות עשה שכל יהודי צריך להתפלל פעם ביום. על כך אומרים "איזו היא עבודה שהיא בלב? הוי' אומר זו תפלה"^{נז}, "בינה לבא"^{נח}. שוב, יש פירוש שבן בקשר לעבודת תפלה הוא לשון התבוננות. לעמוד לפני ה' כמו עבד ולהתחנן זהו רגש אחד ואילו התפלה החב"דית היא רגש אחר לגמרי, בחינה אחרת. לא אומרים כאן תפלת שבת, זו עוד מדרגה,

לא במדרגה של "עבד מלך מלך"^{מג}, אלא מלך ממש – כל כך בטל לקב"ה ש"מאן מלכי רבנן"^{מד}, הוא עצמו המלך, אומר את "דבר הוי'" זו הלכה"^{מה} והוא המלך. שוב, מה זה שהוא המלך? הוא גארנישט, שום דבר, "לא תעשון אתי" ("אין עוד").

חתן וכלה – תורה ותפלה

נוסיף לזה משהו ונסביר בהקשר לחתן וכלה, על פי מה שדברנו קודם, שהחתן יורד והכלה עולה, "יורד הוי' על הר סיני" ו"עלה אל הוי'": הרבה פעמים כתוב^{מו} בחסידות שתפקיד החתן בבית, בבית חב"ד, בשליחות, הוא שהוא מייצג את התורה, הוא נותן את התורה בבית, מאיר את אור התורה בבית, ואילו תפקיד הכלה בבית הוא להיות עמוד התפלה (בסוד "ואני תפלה"^{מז} שאמר דוד המלך, בחינת מלכות, עבודת הכלה העולה לקראת החתן).

יש עמוד התורה ועמוד התפלה. תפלה היא עבודת ה', עליה מלמטה למעלה, כך כתוב בחסידות, ואילו תורה, מתן תורה, היא המשכה וירידה מלמעלה למטה. לכן החתן הוא תורה, ירידה מלמעלה למטה (כטבע המים לרדת ממקום גבוה למקום נמוך, כמבואר בתניא^{מח}), והכלה היא תפלה, עליה מלמטה למעלה (כטבע האש לעלות מלמטה למעלה. בפרק ג בתניא מבואר שיסוד המים במח, לימוד התורה, ויסוד האש בלב, עבודת התפלה, היינו בחינת חתן וכלה כנודע) – זה כלל.

^{מט} ישעיה נט, כא.

^נ שם נא, טז.

^{נא} שבת י, א.

^{נב} מתוך 'רשות' בחזרת הש"ץ בשחרית של ראש השנה.

^{נב} שמות כג, כה.

^{נז} הלכות תפלה פ"א ה"א.

^{נח} תענית ב, א.

^{נז} "פתח אליהו", הקדמת תקנו"ז.

^{מג} שבועות מז, ב.

^{מד} גיטין סב, א.

^{מה} שבת קלח, ב.

^{מו} ראה גם יין משמח ח"א שער ד בתורה "אבא אבא"; ח"ג שער ו בתורה "ישלח דברו וירפאם"; ח"ה שער ג בתורה "חתן וכלה בסוד הדצח"מ".

^{מז} תהלים קט, ד.

^{מח} פ"ד.

חוני המעגל³⁰), היא ה-מה ד-בן, התפלה החב"דית. לפי זה, הכלה בתחלה כולה תפלה (שתזכה בחתן חסידי), שתי מדרגות של תפלה. מהו החתן? שתי הבחינות של מה, מה ד-

מה ו-בן ד-מה. מה ד-מה, תורה שבתורה, היא התורה שהרבי מדבר עליה במאמר (ובשיחה), "תען לשוני אמרתך", "וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר". בן ד-מה היינו הפשט של לימוד תורה לשמה – שלומד על מנת לעשות, לקיים, קיום המצות. ולסיכום:

מה ד-מה תורה מתוך בטול
בן ד-מה תורה על מנת לעשות (קיום המצוות)
מה ד-בן תפלת בן
בן ד-בן תפלת עבד

"אחליפו דוכתייהו"

מה הזיווג? צריך להיות "אחליפו דוכתייהו"³¹, זה הסוד בקבלה. הצלחת הזיווג היא שה-בן ד-מה צריך להנתן, להתחלף, עם ה-מה ד-בן. כלומר, שבזכות הכלה החתן יתפלל כדבעי, תפלה חב"דית, יעמיק. הרבי הרש"ב רצה שיקבלו את היסוד של העבודה, עבודת התפלה בהתבוננות חב"דית, עוד לפני החתונה, בישיבה, זהו כל החידוש של ישיבת תומכי תמימים. בכל אופן, להתפלל כמו שצריך, החתן צריך לקבל מהכלה (אי אפשר להתפלל כמו שצריך באמת לפני שיורדים למציאות, לפני שמתחתנים³²). ולהצליח בישום

תפלה מתוך עונג. אפילו בתפלת חול יש תפלת חול של עבד ותפלת חול של בן.

ארבע מדרגות – התכללות החתן והכלה

יוצא מכל זה שיש ארבע מדרגות – שתי בחינות של תפלה (של עבד ושל בן), קיום מצוות (עבד) ולימוד תורה (מלך³³). איך נסדר הכל יחד? כשחתן וכלה מתחתנים, העליונים יורדים למטה (המשכת מ"ד) והתחתונים עולים למעלה (העלאת מ"ן), זהו יחוד מה ו-בן בלשון הקבלה. אדמו"ר הזקן כותב זאת בלקוטי תורה³⁴, שעיקר הזיווג צריך להיות התכללות של בן ד-מה עם מה ד-בן – חלק ה-בן של האיש, החתן, צריך להתחבר עם חלק ה-מה של הכלה³⁵, ואז יש זיווג ו"פרו ורבו"³⁶, "דור ישרים יברך"³⁷. העיקר הוא ההתכללות. אם אין התכללות זה עדיין כמו רווק ורווקה. עיקר החידוש של החתונה שהכלה תגלה בעצמה את חלק ה-מה שבה ושהחתן יגלה בעצמו את חלק ה-בן שבו. אז יש דור ישרים יבורך והצלחה בשליחות של בית חב"ד, להביא את המשיח – הכל תלוי בזה.

אם שם בן בכללות הוא תפלה ("ואני תפלה" כנ"ל), זאת אומרת ש-בן ד-בן, תפלה שבתפלה, היינו הפשט של התפלה – "כעבדא קמיה מריה", תפלת עבד שמתחנן ומבקש מה. אבל דווקא תפלת בן, שמתחטא לפני אביו שבשמים כבן המתחטא לפני אביו³⁸ (תפלת

³¹ עבד בן עבד מלך = "אין מלך בלא עם"!

³² ראה סוף ד"ה "אשה כי תזריע" (ויקרא יט, ד).

³³ ראה גם יין משמח ח"א שער ד בתורה "חסד ואמת (על התכללות חתן וכלה ו"אחליפו דוכתייהו"); ח"ה שער א בתורה "איש לרעהו ומתנות לאביונים" ושער ג בתורה "לאסתכלא ביקרא דמלכא".

³⁴ בראשית א, כח.

³⁵ תהלים קיב, ב.

³⁶ ברכות יט, א.

³⁰ חוני = 74, ב"פ יחידה (37). המעגל = 148 = חוני חוני (יחס של "שלם וחצי"). "חוני המעגל" = 222 וביחד עם בן = 274, מרדכי, שעולה ב"פ 137 (יחוד של 37 ו-137, גילאי אברהם ויצחק בעקדה).

³¹ ראה דרך מצותיך שרש מצות התפלה פ"ד ואילך.

³² ראה גם יין משמח ח"ג שער ו בתורה "ישלח דברו וירפאם".

על שם הרבנית, חיה-מושקא, חזקה שיש לה את הכח הזה, במיוחד עכשיו כשהחבור, היחוד, נעשה בין החתן והכלה. נברך את החתן שגם בתורה שלו יזכה לתורה מאירה, "תורה אור"^{צא}, תורה של בטול, של "מאן מלכי רבנן" – שיהיה רב בישראל שבטל בתכלית הבטול, "לא תעשון אתי", כמו שהסברנו בשם הרבי, ושכל קיום השליחות בפועל, כל מה שצריך לעשות, יבוא מכח הכלה (בסוד "תתאה גבר"^{צב}) – "אשה מזרעת תחלה יולדת זכר"^{צג}, דא מלכא משיחא).

לחיים לחיים. שיהיה בנין עדי עד, דור ישרים יבורך.

התורה, ליישם את התורה בפועל ממש – דהיינו קיום המצוות – הוא התפקיד של הכלה בבית. הישום, המעשה הוא העיקר, חוזר למה שרצינו לומר בהתחלה – שעיקר ההתקשרות לרבי וההתקשרות לבית חב"ד, לשליחות, הן הכלה. זה שמשה רבינו הוא הכלה היינו מה ד-בן (התכללות הרועה בצאן כנ"ל). הרי משה רבינו הוא מה (ונחנחנו מה), אותיות מה של משה^{טו}, איך הוא יכול להיות כלה? הוא שקול כנגד כל עם ישראל, שהוא שם בן בכללות, אבל בתור מייצג של עם ישראל הוא ה-מה ד-בן, מה ד-בן לאחר ה"אחליפו דוכתייהו". ידוע ש-משה רבינו שוה תריג, הוא כללות כל תריג מצוות התורה, מצוות התורה דייקא (סוד "תורה צוה לנו משה"^{טז} יחד עם "אנכי... לא יהיה לך" שמפי הגבורה שמענו^{טז} – גם מה ש"מפי הגבורה" נכלל בסוד משה רבינו, והיינו מה שמשה רבינו עולה "הוי' אלהי ישראל"^{טז}, וד"ל).

שוב, מה שהחתן מקבל מהכלה הוא איך להתפלל – כתוב שהקב"ה מתפלל לעצמו^{טז}, פשיטא שהוא לא למד איך להתפלל מעצמו, הוא צריך איזו דוגמה. את הדוגמה של תפלה עמוקה של התבוננות הוא קבל מהכלה, ממש רבינו.

סיכום וברכה

בכך סיימנו את הווארט הזה. עיקר מה שרצינו לומר הוא שההתקשרות לרבי בפועל, במבצעים, הכח לעשות מבצעים כל היום וכל הלילה, תלוי בכלה. היות שהכלה באמת נקראת

^{טו} סוד משה הלל כנודע, ענוים טפי.

^{טז} דברים לג, ד.

^{טז} הוריות ת, א.

^{טז} שמות ה, א; לב, כז; לד, כג. ראה בעתה אחישנה עמ' קצח (ובפרט שם הערה נט).

^{טז} ראה ברכות ז, א.

^{צא} משלי ו, כג.

^{צב} פסחים עו, א (וש"נ). ראה גם ריקנאטי ריש פרשת תזריע.

^{צג} נדה כה, ב; לא, א.

כ"ג שבט ע"ז - כפ"ח

כיבוד הורים ויחסי הורים-ילדים

הקלטה ליום עיון ב"תורת הנפש"

א. כיבוד הורים בשלשת עמודי העולם | ב. כיבוד הורים וכיבוד ילדים; פיוס הפוגע ופיוס

הנפגע

הקב"ה, ובכך שמכבדים את ההורים בעצם מכבדים את השותף השלישי, העיקרי, שנותן את הנשמה, את העצם. כלומר, צריכים לראות בהורים את התגלות השותף השלישי וכך לכבד אותו.

יש את טעם האברבנאל¹ (ע"פ), שצריך לכבד הורים כי דרך ההורים עוברת המסורת של

א. כיבוד הורים בשלשת עמודי העולם

חשיבות "כבד את אביך ואת אמך" בעשרת הדברות

הדבור החמישי של עשרת הדברות הוא "כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימיך על האדמה אשר הוי' אלהיך נתן לך"². מובא בחז"ל³ שמבחינה מסוימת הדבור הזה הוא הדבור הכי חשוב, הכי כולל, של כל עשרת הדברות. ממנו לומדים שה' לא "לכבוד עצמו הוא דורש", שכביכול כל עשרת הדברות הם אך ורק לשם הטוב האמתי והמוחלט. הדבר הזה בא לידי ביטוי דווקא במצות כיבוד הורים.

שלשת טעמי כיבוד הורים

ידוע שיש שלשה טעמים שהראשונים נתנו לכיבוד הורים⁴:

הרמב"ן (ע"פ) אומר⁵ שזהו חלק מכבוד ה'. שלשה שותפים באדם⁶, ההורים שותפים עם

¹ שמות כ, יב.

² קידושין לא, א.

³ וראה באריכות גדולה בספר מצות כיבוד הורים פ"א.

⁴ וזה לשונו:

כבד את אביך הנה השלים כל מה שאנו חייבין בדברי הבורא בעצמו ובכבודו, וחזר לצוות אותנו בעניני הנבראים, והתחיל מן

האב שהוא לתולדותיו כענין בורא משתתף ביצירה, כי השם אבינו הראשון, והמוליד אבינו האחרון, ולכך אמר במשנה תורה (דברים ה טז) כאשר צויתך בכבודי כן אנכי מצוין בכבוד המשתתף עמי ביצירתך ולא פירש הכתוב הכבוד, שהוא נלמד מן הכבוד הנאמר למעלה באב הראשון יתברך, שיודה בו שהוא אביו, ולא יכפור בו לאמר על אדם אחר שהוא אביו, ולא יעבדנו כבן לירושנו, או לענין אחר שיצפה ממנו, ולא ישא שם אביו וישבע בחיי אביו לשוא ולשקר ויכנסו בכלל הכבוד דברים אחרים, כי בכל כבודו נצטוונו, ומפורשים הם בדברי רבותינו (קדושין לא:), וכבר אמרו (שם ל:) שהוא כבודו לכבוד המקום.

⁵ נדה לא, א.

⁶ וזה לשונו:

יסוד המצוה הזאת הוא כדי שתהיה קבלת ההורים חשובה בעיני האדם, ויאמין בה ויסמוך עליה כו'. ולהיות כה הדבור הזה להאמין בקבלת הראשונים שהוא עיקר כולל

הטעם האחרון, של החינוך, הוא טעם של חסד. ההורים עשו אתנו חסד ואנחנו צריכים להכיר טובה וגם לעשות חסד עם ההורים, קשור לעמוד גמילות חסדים.

טעם האברכנאל הוא, כפשוטו, תורה, שדרך ההורים עוברת מסורת התורה מדור לדור.

ואילו טעם הרמב"ן, שבעצם כיבוד הורים הוא לכבד את ה', עיקר הכח המהווה ומוליד אותנו, הוא כנגד עמוד העבודה – היחס שלנו ישר כלפי שמיא, כלפי המקור והשרש האמתי של החיות שלנו, עצם ההויה שלנו.

אם כן, המצוה הזו באמת היא הכי כללית שיכולה להיות, שהיא כוללת את כל שלשת העמודים שעליהם העולם עומד – על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים. הכל תלוי ביחס המתקן להורים, אבא ואמא.

רמז התכללות כל עשרת הדברות ב"כבד את אביך ואת אמך"

עכשיו נאמר רמז יפהפה שבו רואים איך מצות "כבד את אביך ואת אמך" כוללת את כל עשרת הדברות, יותר מכל דבור אחר, אפילו יותר מאשר "אנכי הוי' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים":

אם נחשב את הפסוק הראשון של כל אחד מעשרת הדברות (כל דבור הוא פסוק שלם, אבל בשני וברביעי, איסור עבודה זרה ומצות שבת, יש כמה פסוקים לפי הטעם התחתון, אך אם לוקחים רק את פסוק הכותרת, הפסוק הראשון של כל אחד מעשרת הדברות) – "אנכי הוי' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים", "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", "לא תשא את שם הוי' אלהיך לשוא כי לא ינקה הוי' את אשר ישא את שמו לשוא", "זכור את יום השבת לקדשו", "כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימין על האדמה אשר הוי' אלהיך נתן לך", "לא תרצח", "לא תנאף", "לא תגנב", "לא תענה ברעך עד שקר", "לא תחמד בית רעך לא

עם ישראל מדור לדור, ולכן כאשר מכבדים את ההורים מתקשרים דרך כך לתורה בכלל, ועד למתן תורה בהר סיני, מה שכולנו יחד קבלנו את התורה ("כאיש אחד בלב אחד").¹ החויה הזאת מתחדשת מכך שאנחנו רואים את ההורים כצנור שדרכם התורה עוברת לנו. גם עצם המלה תורה היא לשון הריץ. כלומר, בתוך התורה גופא יש ענין של הורות, אבא ובן, אמא ובן ("שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמך").²

הטעם השלישי הוא הכי פשוט, הטעם של ספר החינוך³ (במצות כיבוד הורים), שכיבוד הורים הוא פשוט לא להיות כפוי טובה ח"ו. ההורים גם הולידו אותנו וגם גדלו אותנו, מסרו את הנפש עלינו גם בגשמיות וגם ברוחניות, ולכן צריך להכיר טובה אין סופית על מה שנתנו לנו ולהחזיר, אור חוזר פשוט. כמו שהפסוק אומר "יהי אור ויהי אור", יש אור מלמעלה וכנגדו אור חוזר שעולה מלמטה.

שלשת הטעמים כנגד שלשת עמודי העולם

שלשת הטעמים האלה הם בעצם כנגד שלשת העמודים עליהם העולם עומד: על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים.⁴

בתורה ולא יצויר מציאותו [= מציאות התורה] בלתו – לכן היה הדבור הזה מכלל הדבורים החמשה האלקיים אשר בלות האחד, ולא היה מהדבורים האנושיים שהיו בלות השני.

¹ רש"י לשמות יט, ב.

² משלי א, ח.

³ וזה לשונו:

משרשי מצוה זו, שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מידה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלהים ואנשים. ושיתן אל לבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם,

⁴ בראשית א, ג.

⁵ אבות פ"א מ"ב.

ב. כיבוד הורים וכיבוד ילדים; פיוס הפוגע ופיוס הנפגע

בקשת סליחה של הנפגע מהפוגע

לפני שבוע, ב-יט שבט, היה יארצייט של אחד מגדולי החסידות, המהר"ש מסלונים, רבי שמואל מסלונים זצ"ל. היו לו כמה הנהגות מיוחדות מאד בחינוך החסידים שלו. אחד הדברים הכי מיוחדים אצלו היה שכאשר אחד מהחסידים פגע בחסיד אחר – בכלל, שני יהודים, שאחד פוגע בשני – תמיד היה אומר לנפגע שיבקש סליחה מהפוגע.

פלאי פלאים. מי אשם? לכאורה מי שפגע בי. אבל לא, על הנפגע לבקש סליחה מהפוגע. הטעם הפשוט לכך הוא לא מפני שהנפגע אשם – גם זה יכול להיות – אלא שאסור, על פי החסידות, להרגיש עצמך 'נפגע'. זה ישות, הפך הדרכת החסידות (אצל חסידי חב"ד, מוחין-ביטול, לא נוהגים לבקש סליחה אחד מהשני לפני יום כיפור – פשיטא שאף אחד לא נפגע מהשני).

ככה הוא הנהיג אצל גדולי החסידים, היו מקרים, סיפורים שלמים, שמישהו נפגע קשות

תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך" – החשבון יעלה 20416 שעולה 22 פעמים "כבד את אביך ואת אמך"²! זה רמז מופלא ביותר, שהכל נכלל בתוך ה"כבד את אביך ואת אמך".

המספר כב, הכפולה, הוא שתי האותיות הראשונות של "כבד". כל המלה "כבד" עולה 26, כמנין שם הוי' ב"ה, משהו מיוחד ומובהק במצות כיבוד הורים, אבל שתי האותיות הראשונות הן כב. דרך כב האותיות של תורתנו הקדושה הולד נוצר – סוד הזרע קשור ל-כב אותיות התורה (בסוד "ישכב" – יש כב, כמבואר בקבלה, וכן יש לזה רמז מובהק בחכמת הטבע כידוע לנו היום ומבואר באריכות במקום אחר) – והנה כב פעמים "כבד את אביך ואת אמך" שוה בדיוק תמצית כל עשרת הדברות.³

² יש כאן 79 תבות ו-273 אותיות (3 פעמים 7 פעמים 13, מספר הברית ה-17, טוב נפרשת יתרו היא הפרשה הטוב התורה – "אין טוב אלא תורה"), ס"ה 352 כוללים, כמנין "ארך אפים" (יודע). והנה, 20416 = חן פעמים "ארך אפים"! הוא גם עולה לב פעמים אברהם יצחק יעקב, שלשת האבות, מתאים ביותר למצות כיבוד הורים.

³ "כבד את אביך ואת אמך" רמוזה סדרה רבועית עולה המתחילה: 26 ("כבד"), 33 ("אביך"), 61 ("אמך") – דילוג תבות ללא שתי מלות הקישור "את..." ואת". שני ההפרשים הם ו-28, משולש 7. הבסיס 21 (משולש 6), שם אהיה (שם הלידה, לידת הבנים מרחם האם). 3 המספרים הראשונים בסדרה הנ"ל = 120, חיי משה (ב"כבד... אביך... אמך" יש 3 תבות ו-10 אותיות 120 = 3 פעמים 40, ממוצע כל תבה, ו-10 פעמים 12, ממוצע כל אות. 120 שנים של משה מתחלקות לשלש פעמים 40, ומשה נתנבא ב"זה" בגימטריא 12, וכן במספר קטן, משה = 12). והוא עולה "בן חכם" ("בן חכם ישמח אב" [בן חכם ישמח אב" = 481 = 13 פעמים 37. "אביך... אמך" כל תבה ברבוע = 4810 = "פ"בן חכם ישמח אב" = "כבד [את אביך ואת אמך]" פעמים 185, מילוי שם אל – אלף למד – סוד אור הפנים, כמבואר בכתבי הארז"ל) שחכמתו (בטולו לרצון ה') מתבטאת בכך שמכבד את אביו ואת אמו

(כמ"ש "בן חכם מוסר אב" – הוא מקיים "שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמך". ההפרש בין שני הלשונות הוא בן – "ישמח", אותיות משיח, עולה "בן מוסר" דהיינו בן אשה, כמבואר במ"א). המספר הבא בסדרה הוא 110, חיי יוסף ויהושע (משה לקח את עצמות יוסף עמו ומסר את התורה שקבל מסיני ליהושע, מתאים לטעם כיבוד הורים לדעת האברבנאל כנ"ל). המספר הבא בסדרה הוא 180, חיי יצחק (י פעמים ח"י), שלמות אורך החיים של יהודי בתורה. סכום 13 המספרים הראשונים בסדרה הוא 6890 = 10 פעמים "נצח ישראל", סוד "ברא כרעא דאבוה" כנודע, פנימיות ענין מצות כיבוד הורים (לכל שלשת הטעמים, שהרי "נצח ישראל" קאי על ה', ומשה נותן התורה שייך לספירת הנצח, וכן "המעשה הוא העיקר" – גמילות חסד בפועל, גם מה שהאב גומל חסד עם הבן וגם מה שהבן מצווה לגמול חסד עם האב). הערך הממוצע של יב המספרים החל ה"אביך... אמך" = יב פעמים 572, הערך הממוצע, שעולה כב פעמים "כבד"!

כיבוד ההורים את הילדים – כבוד ליחודו של הילד

על אותו משקל, יש מי שאומר שבמיוחד בדור שלנו מצות כיבוד הורים היא שההורים ילמדו איך לכבד את הילדים^ט. אם ההורים יודעים טוב לכבד את הילדים, על דרך הפירוש החסידי^ט ב"חושך שבטו שונא בנו"^י, ש"חושך שבטו" היינו שמי שחוסך מבנו את גילוי השבט המיוחד לו. הרי יש יב שבטי י-ה"^י, "יחד שבטי ישראל", לכל שבט יש חוש מיוחד, חן מיוחד, אבן מיוחדת בחשן המשפט של הכהן הגדול. אם היחסים בין ההורים והילדים לא תקינים אות הוא כי ההורה לא השכיל מראשית הדרך לקיים "חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה"^ט, לא חנך את הילד לפי האופי והחוש המיוחד שלו.

האריז"ל אומר^כ שכל שמתקדמים לימות המשיח החוש של הילד לא חייב להיות קשור

זה לא היו הולכים להתלונן על מאן דהו שפגע בו, שבידוע היה שיצטרכו עוד לפייסו.

^ט כיבוד ההורים את הילדים הוא על משקל פיוס הגביר הנפגע את העני הפוגע (בסיפור שבהערה הקודמת), אך כמובן הדברים נכונים (וביתר שאת) גם כאשר העשיר פוגע בעני, דהיינו שהילדים מרגישים נפגעים מהוריהם (וכדלקמן בסיום הדברים).

^{טז} ראה פנים אל פנים פ"ז.

^י משלי יג, כד.

^{יח} המלה "שבט" מופיעה בדיוק יב פעמים בתורה !

^{יט} משלי כב, ו.

^כ ראה לדוגמה שער המצות פרשת יתרו (ובכ"ד) :

והרי נתבאר מעם כבוד אב ואם כי אין שפע הבן נמשך לו מלמעלה אלא ע"פ דרכם ובאמצעותם כי הוא עלול מהם כנזכר והנה מעם זה יספיק כאשר האבות והאמהות והבנים כולם נשמתם משורש אחד ואז הם למעלה והוא למטה מהם וצריך אליהם כדי שימשך שפעו וחיותו על ידם. אבל כבר נודע כי רוב הבנים אינם משורש אחד כי זה מן

— הוא אמר שעליך ללכת לפייס, לרצות, לבקש סליחה (ואפילו לפצות בכסף או שוה כסף) ממי שפגע בך".

^י ראה "מזקנים אתבונן" מערכת הרה"ק רבי שמואל מסלאנימא זי"ע אות כא :

אצילות נפשו ומדותיו התרומיות הפעימו את כל מי שבא עמו במגע. הדבר היה משפיע על החוסים בצילו שגם מהם היה דורש ומבקש טהרת המדות והעברה על המדות ללא פשרות, אפילו שהזולת לכאורה חטא כנגדו אבל עליו לוותר לו, ושלא תהיה לו תרעומת וטרוניא.

וכך שמעתי ממרן הרמ"ח זי"ע שהנגיד רבי ברוך מרדכי מוורשא נתן פעם לרבי משה מידנר סחורה בשווי של כמה מאות רובל די שיסחור בהם ויהיה לו פרנסה, אך כשבאו הערלים לקנות אצלו סירב לעסוק עמהם ולא פנה אליהם כלל אלא המשיך ללמוד בספירו ואמר תהלים, והערלים שהרגישו שאינו מסתכל לקחו מכל הטוב ללא תמורה. לא עבר זמן רב ולא נשאר בידו מאומה, וכמובן שלא היתה לו שום אפשרות להחזיר הסחורה או לשלם תמורתה, ורבי ברוך מרדכי התרעם עליו מאד.

לפני ראש השנה אמר מרן מהר"ש לרבי ברוך מרדכי, שבראש השנה הוא חייב לפייס את רבי משה מידנר ולקנות לו עליה... כך הדריכו את החסידים בימים ההם...

ובהערה שם נוסף :

לא אמנע מהקורא אשר שמעתי מהרה"ח ריל"ס שליט"א בן מרן הרמ"ח, שסיפר לי מה ששמע מאדמו"ר הרה"צ רבי אי"ה וינברג זצ"ל בהרה"ק רבי ישכר לייב זי"ע מסלאנימא, שנתגדל בבית סבו הגדול. כשסיפר לו הרי"ל סיפור זה, נענה עם איז ניט קיין חידוש ביי איהם [= זה אינו חידוש אצלו], באומרו שדרכי החינוך אצל סבו המהר"ש זי"ע היו בסדר זה, שבאם הילדים היו מתגרים זה עם זה, היה צריך הנפגע לפייס את הפוגע... ואמר שמפני

בעיה של הפוגע. לכן על הנפגע לבקש סליחה מהפוגע.

מחילה ובקשת סליחה ילד נפגע מהוריו

כמובן שהדברים נכונים, וביתר שאת, גם בכיוון השני, כאשר הילד מרגיש את עצמו נפגע מהוריו. עיקר ההתבגרות הרוחנית של הילד הוא לגדול ולפשוט את לבושי ילדותו, כלומר משקעי הילדות הלא תמיד טובים. כאשר זוכה, על ידי עבודה פנימית, למוחין דגדלות, לא רק שהנו מוכן לסלוח בלב שלם להוריו אלא שגם מוכן לבקש מהם סליחה על מה שהוא לא כבד אותם כראוי.

בכלל לחוש של ההורים, לכן צריך הרבה חכמה, שההורה צריך לצאת מעצמו – לכבד מישהו פירושו לצאת מעצמך, להבין שהענין שלו הוא לאו דווקא הענין שלי, לראות אותו באשר הוא שם – זה לא רק פער בין הדורות, אלא פער בין אנשים, שכל אחד הוא שונה מחברו (כמו שאמרו חז"ל "כשם שאין פרצופיהם שוים זה לזה כך אין דעותיהם שוות זה לזה"^א). אם כן, לחנך את הילד, לכבד אותו^ב, הוא לצאת מעצמי ולראות מאיפה בא הילד הזה, איזה מטען רוחני ה' נתן לו, מה השבט שלו.

אם אני עושה מאמץ רוחני גדול, מתבונן כדבעי – החסידות מלמדת איך להתבונן – ודאי וודאי תהיה לי הסיעתא דשמיא שה' יגלה לי מה הענין של הילד שלי. הרי ה' הפקיד את הילד הזה בידי, ואם הפקיד אותו בידי ודאי לא יחסוך ממני להכיר בפנימיות מה הענין שלו, ואז אני צריך להעניק לו את הענין שלו, לטפח את החוש המיוחד שלו, ואז היחס בין ההורים והילדים יהיה טוב מאד. יחס כזה נקרא כבוד של ההורה לילד והכרה בענין המיוחד של הילד, על דרך אותו ענין ואותה נקודה של הרבי המהר"ש מסלונים, שמי שמרגיש את עצמו נפגע ממישהו אחר זו בעצם בעיה שלו, לא

החסד וזה מן הגבורה וכיוצא בזה ובפרט במגולגלים כי אין להם יחוס עם אבותיהם ברוב הפעמים ואין להם שום יחוס וקורבה עם נשמות אבותיהם או אמותיהם כלל ועיקר ואדרבא מצינו לפעמים רבות אדם נבזה ושפל עד קצה האחרון מוליד בן צדיק גמור וחכם גדול ונשמתו למעלה מנשמת אביו אלה מדרגות ואין יהיה חייב בכבודו...

^א ראה תנחומא פינחס י.

^ב רמז שלחנך היינו לכבד: השרש **חנך** = 78 = 3 פעמים 26 = **כבד** (כנ"ל). נמצא שהשרש **כבד** הוא הערך הממוצע של 3 אותיות השרש **חנך (חנך) = כבד כבד כבד**, 'חזקה' של לכבד).

כ"ג שבט ע"ז - כפ"ח "יחי ראובן"

פדיון הבן לראובן שי' מרנץ

"יחי" אחד בתורה ועשרה בנ"ך | שלשת הקשרי "יחי" בתנ"ך | רמזי שלשת ה"יחי"
העיקריים בתנ"ך | "יחי ראובן" - תחית המתים | "יחי" באתב"ש ובאלב"ם | "יחי [ראובן]...
ויהי [אור]" | רמזי "יחי" בפסוק "יחי ראובן" | אבן עזרא: ברכת "אל תותר" - הברכה להיות
יהודי פשוט | חיים נצחיים וצאצאים בלי סוף | רמזי "ראובן ואל" | "יחי ראובן" ו"יעקב לא
מת" | ארבע מדרגות חיים: האבות (שמות ע"ב-ס"ג-מ"ה) וראובן-השבטים (שם ב"ן) |
ארבע המדרגות כנגד ארבעת עיקרי האמונה האחרונים | ברכה לבני ראובן ז"ל | רמזי
סדרת נח במשולש כפול נח ברבוע | הקשר בין "יחי ראובן" לדוד וליהודה

בתורה יש רק פעם אחת "יחי", "יחי
ראובן", אבל אם ממשיכים להסתכל בנ"ך
רואים שיש עוד עשר פעמים "יחי". כלומר,
היחס בין התורה לנ"ך הוא אחד לעשר, הסוד
של "חד ולא בחושבן". כלומר, ה"יחי"
שמופיע בתורה הוא ה-11. אנחנו בחדש ה-11,
הרבי קבל את הנשיאות ביום ה-11 של החדש
ה-11 של שנת ה-11, תשי"א. 'חזקה' של 11,
לכן הרבי מאד אוהב את המספר יא ומסביר
שהוא "חד ולא בחושבן", כתר עליון שאינו
בחשבון עשר הספירות. שם יש את הגילוי של
"חביון עוז העצמות", גילוי העצמות ממש,
בלשון האריז"ל. ה"יחי ראובן" הוא ה"חד ולא
בחושבן" ביחס לעוד עשרה "יחי" שמופיעים
בספרי הנ"ך.

שלשת הקשרי "יחי" בתנ"ך

אם מסתכלים בעשרת ה"יחי" של הנ"ך
רואים שתשעה מתוך עשרה הולכים יחד עם
מלך, "יחי המלך". לכן כשהרבי דבר על
הסגולה המיוחדת של "יחי", שמוסיפה חיים

לחיים לחיים. אנחנו זוכים לשבת בסעודת
פדיון הבן. שמענו קודם שמי שמשותף
בסעודת פדיון הבן הדבר נחשב לו כ-פד
תעניות (כרמוז בשער פד של פדיון).

"יחי" אחד בתורה ועשרה בנ"ך

הרך הנפדה הוא בכור. הבכור הראשון של
עם ישראל הוא ראובן. בתחלת ברכות משה
ב"זאת הברכה" הוא מברך "יחי ראובן ואל
ימת ויהי מתיו מספר". לפני כן יש חמשה
פסוקי הקדמה שמסיימים "ויהי בישרון מלך
בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל", והמלה
הבאה (פתיחת הברכות) — "הכל הולך אחר
הפתיחה" היא "יחי" ("יחד שבטי ישראל"
כבר רומז ליחי). בכל התורה אין עוד הופעה
של "יחי", מלה שהחב"דניקים מאד אוהבים
בדור האחרון. כשרוצים להבין מלה צריך
להסתכל איפה היא מופיעה פעם ראשונה
בתורה, ובפרט שזו הופעה יחידה. ברכות משה
רבינו לשבטים מתחילות ב"יחי", והולך יחד
עם ראובן — זה כולל את הכל.

רמזי שלשת ה"יחי" העיקריים בתנ"ך

צריך עכשיו להתבונן. מתוך כל תשעת פסוקי "יחי המלך", מה העיקר? "יחי המלך" נאמר גם במלכים לא טובים, כתוב אצל אבשלום שנלחם נגד אביו פעמיים, "יחי המלך יחי המלך". אצל אדוניוהו גם כתוב "יחי המלך". אז לא תמיד "יחי המלך" הוא על מלך צדיק. לאיזה "יחי המלך" הרבי התכוון? זו שיחה שלמה בדבר מלכות, הוא התכוון ל"יחי המלך" שבסוף הפטרת פרשת חיי-שרה (בתורה אין עוד "יחי", אבל יש "חיי"). שם בת שבע אומרת לדוד המלך, שכבר בן שבעים ומצוה את ביתו, ממנה את שלמה בנו למלוך אחריו, "יחי אדני המלך דוד לעלם" ("יחי אדני המלך דוד לעלם" = **שבע**, מתאים לבת שבע). זה ה"יחי" המקורי, אליו הרבי מתכוון – "יחי אדני המלך דוד לעלם".

כעת נעשה עוד חשבון, קצת יותר מורכב: מכל ה-**יא** "יחי" יש שלשה שהם העיקר – "יחי ראובן ואל ימת", "יחי אדני המלך דוד לעלם" (העיקרי מבין כל ה"יחי המלך") ו"יחי לבבכם לעד" (בפני עצמו, קובע ברכה לעצמו). כמה עולים שלשתם יחד? **"יחי ראובן ואל ימת"** בגימטריא 774; **"יחי אדני המלך דוד לעלם"** בגימטריא 372; **"יחי לבבכם לעד"** בגימטריא 749, ברבוע, פעמים **יחי**, 7 במשולש! כלומר, הכל כאן הוא 7 במשולש כפול 7 ברבוע. מאד מתאים לכוונת "יחי לבבכם", כמו ספירת העומר, התכללות שבעת הרכיבים של הלב, שבע המדות בלב של יהודי, מחסד שבחסד עד מלכות שבמלכות. בכל בחינה שבלב, 7 ברבוע, צריך להחדיר את ה-7 במשולש, ה-**יחי** ואז יהיה "יחי לבבכם לעד".

במלך, הוא התכוון לתופעה הנפוצה ביותר בתנ"ך, ש"יחי" הולכת עם "מלך" (**יחי-מלך** בהכאה פרטית = ל פעמים **יחי**. המלכות נקנית ב-ל מעלות – כל מעלה אומרת "יחי"). מתי אומרים זאת? כשממליכים את המלך. כשרוצים להמליך מלך חדש מכריזים "יחי המלך". הרבי אמר שגם לאורך כל נשיאות המלך ההכרזה הזו מוסיפה חיות. והנה, בתורה נאמר רק על "ראובן", "יחי ראובן", המלה הראשונה של הברכות של משה.

אמרנו שתשע מתוך עשר פעמים היינו "יחי המלך", אבל יש גם את הפעם העשירית. כלומר, "יחי" נאמר בשלשה הקשרים בתנ"ך – ראובן, מלך (כנראה יש קשר) ועוד אחד. כתוב בסוף פרק כב בתהלים, שייך ל"אילת השחר", שייך לפורים, "יאכלו ענוים וישבעו (רמז למי שנהנה מסעודת פדיון הבן, עכשיו צריך לאכול ולשבוע – מתוך ענוה) יהללו הוי' דרשיו יחי לבבכם לעד". ה"יחי" היחיד בכל התנ"ך חוץ מ"יחי המלך" ו"יחי ראובן" הוא "יחי לבבכם". יש תשע פעמים "יחי המלך" בנ"ך, בהקשרים-מלכים שונים, ויש בתהלים "יחי לבבכם לעד", שהלב צריך לחיות. הרבי אומר ש"והיחי יתן אל לבו" היינו שצריך להמשיך חיות לתוך הלב, על ידי "יאכלו ענוים וישבעו" ו"יהללו הוי' דרשיו", שמי שדורש את ה' צריך להללו, "בכל לבי דרשתיך", ואז "יחי לבבכם לעד".

אם כן, ה"יחי" נאמר בשלשה הקשרים בתנ"ך. כמה עולה ג'פ יחי? נתחיל לעשות חשבונות. נוהגים להכריז שלש פעמים **יחי**. כמה זה? **פד**. הנה עוד סגולה לחב"דניקים. להזדמן לסעודת פדיון הבן זה פעם ב..., לא כל יום. אז איך מרויחים את ה-**פד** צומות שלש פעמים בכל יום? שלש פעמים **"יחי"** עולה **פד**, כנראה שזה פועל את הפעולה כמו להשתתף בסעודת פדיון הבן.

ההפרשים הם 13 ו-14, כך שהבסיס הוא 1 (וכן לגבי סדרה האותיות של 3 הקבוצות: 9 14 20 – הבסיס הוא 1). יוצא שהמספר הבא בסדרה הוא **מה** (30 ועוד 15) פעמים **יחי** (סוד **חכמה** – **כח מה**). המספר הבא בסדרה הוא **אני** (אין) פעמים **יחי** והמספר הבא הוא **"אני והו"** (ג"פ **הוי**, שם של **יב** אותיות היוצא מברכת כהנים) פעמים **יחי**, וכו'.

"יחי ראובן" – תחית המתים

לגבי "יחי ראובן ואל ימת" מפרש רש"י שלא ימות לעולם הבא, ויש מפרשים – כמו האבן עזרא – שאומרים שגם בעולם הזה הוא לא ימות². חז"ל אומרים על "יחי ראובן ואל ימת" ש"מכאן לתחית המתים מן התורה". יש לאמוראים הרבה דרשות מהיכן תחית המתים מן התורה, אבל רבא בסנהדרין אומר שעיקר תחית המתים מן התורה לומדים מהפסוק הזה, תחלת ברכת השבטים כולם – דבר ראשון תחית המתים.

[רש"י אומר שגם "אז ישיר" הוא מקור לתחית המתים]. אמרנו שיש הרבה פירושים, אבל הכי מפורש, הכי פשוט מהכל, הוא "יחי ראובן". מי שלומד זאת הוא רבא, הכי בר סמכא שהלכה כמותו בכל מקום (בתוך השם **ראובן** מסתתרות אותיות **רבא**, וכן בתוך אותיות **אברהם** מסתתרות אותיות **רבא** – "נעוץ סופן [ראובן] בתחלתן [אברהם]". שאר האותיות הן אותיות **המון** – לפי הסדר: **אברהם ראובן** – סוד **"אב המון גוים"**, ברכת ה' לאברהם כאשר כרת עמו ברית על המילה וקרא לו בשם **אברהם**. **אברהם ראובן** = 507 = 3 פעמים 13, **אחד**, ברבוע – **"אחד** היה אברהם" **כי אחד קראתיו"**.

תופעה מופלאה ש-**מט** פעמים **יחי** שוה שלשת הפסוקים הללו של "יחי". רק **"יחי ראובן ואל ימת"** יחד עם **"יחי לבבכם לעד"** עולה 1000, שלמות של אלף אורות שנתנו למשה רבינו במתן תורה, סוד נשמת **ישראל בעל שם טוב** כנודע.

והנה, הקיצור של שלשת הלשונות הנ"ל הוא **"יחי ראובן" "יחי המלך" "יחי לבבכם"** = 532 = **חווה** פעמים **יחי**! מה המשמעות של 19 פעמים 28? מי שמתמצא קצת בסוד העיבור יודע שמספר זה הוא תכלית סוד המחזור השלם של ימות עולם. **יחי** הוא מספר השנים של 'מחזור גדול', המחזור של השמש (ביחס לכוכבים), ו-**חווה** הוא מספר השנים של 'מחזור קטן', המחזור של הלבנה (ביחס לשמש). כתוב שכל 532 שנה העולם מתחדש לגמרי, כך כתוב בספרים. יסוד ההתחדשות, שה' מחדש את העולם לחלוטין, הוא כל 532 שנה – כפל המחזור הגדול והמחזור הקטן, **כח** פעמים **יט**, **חווה** (לשון חיות, על שם היותה "אם כל חי") פעמים **יחי**. איפה הענין רמז? למדנו לפני כמה ימים³ על שמשון הגבור, סוד השמש ("שמש ומגן הוי' אלהים"), בו כתוב **"יט בכח" – יט ו-כח**. שוב, **יט** פעמים **כח** היינו כפל המחזור הקטן והמחזור הגדול, שלמות ימות העולם, התחדשות כל העולם – "תתחדש כנשר נעוריקי", האדם מתחדש, המשיח מתחדש, הכל מתחדש. חשבון כל הלשונות היינו עוד 30 פעמים **יחי** – "וזאת ליהודה" (הפסוק הבא, המשך ל"יחי ראובן וגו'"). הכל מתחיל מ"יחי ראובן" ויש כאן רמז גם ל"יחי יהודה" (שני בעלי התשובה, ראה רש"י), "דוד מלך ישראל חי וקים".

נמצא שיש כאן סדרה רבועית עולה: 3 **יחי** (מפורשים) 16 **יחי** (**ראובן המלך לבבכם**) 30 **יחי** (**ואל ימת אדני דוד לעלם לעד**).

² וזה לשונו:

יחי ראובן – תפלה ואל ימות שיתכן שיהיה כבן אדם לחיות שנים קצובות וימות.

³ שיעור כ' שבט ש"ז.

"אמרו צדיק כי טוב". **"יחי אור"** בהכאה פרטית = 2058 = 6 פעמים 343, 7 בחזקת 3, סוד "ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים", סוד "בצאת השמש בגברתו" לעתיד לבוא. 6 פעמים 343 כנגד 6 האותיות של **"יחי אור"**.

נוסח ברכת הפדיון, שאת סודו ראוי לכוון (אפשר לכוון גם אחרי שאמרו), הוא "על פדיון הבן". **פדיון הבן** שוה **אור**, **אין סוף**, **רוז**, כמו שכתוב ב"היום יום" בשם מורנו הבעל שם טוב. יש רוז מאד מיוחד שמאיר בפדיון הבן. גם **ראובן** הוא אותיות **אור-בן**.

שוב, המלה הכי קשורה ל"יחי" (שמופיע רק בסוף התורה) היא "יהי", "יהי אור". בברכת משה לשבט האחרון, אשר, מופיעה המלה "יהי" – "יהי רצוי אחיו" (**יהי** = **אחיו**) – "יהי רצוי אחיו" נוסטריקון (**יחי**). יש כאן שתי תופעות של "נעוץ סופן בתחלתן". כאן בפסוק גופא כתוב "ויהי". חז"ל אומרים שכל "וַיְהִי" הוא לשון צער, מה שאין כן כאן שהניקוד הוא "וַיְהִי" (שני חיריק מלא, נצח נצח בקבלה, דהיינו חיים נצחיים לנצח נצחים). "ויהי" שוה 31, חבור השרש (א), האתב"ש והאלב"ם (ל) – **אל** פעמים **יחי**. אז בעצם הרמז שעשינו רמז בצורה מובהקת בפסוק, **"יחי"** פעמים **"ויהי"**, הכאת שתי ההתחלות של שני חצאי הפסוק.

רמזי "יחי" בפסוק "יחי ראובן"

כעת נחשב את הפסוק בדילוג תיבות: **יחי ואל ויהי מספר** = 476 = **יחי** פעמים **טוב**! עוד **יחי** בתוך הפסוק. זה דילוג מילים, דילוג תיבות. נעשה דילוג אותיות: יש בפסוק של "יחי ראובן וגו'" **הוי** אותיות: **"יחי ראובן ואל ימת ויהי מתי מספר"** = 280 = **י"פ יחי**! עוד פלא גדול מאד, שכל הפסוק הזה אומר "יחי" – זה מה שהתורה רוצה ומה שמשנה רבינו רוצה כאשר הוא פותח את הברכות בברכת "יחי ראובן".

"יחי" באתב"ש ובאלב"ם

נעשה עוד כמה חשבונות, לראות כמה מכוון כאן הסוד של "יחי": נחליף את המלה **"יחי"** באתב"ש – **מסמ**, 140. אין שום סבה שמלה שמחליפים באתב"ש תהיה כפולת המלה המקורית, תופעה מאד מיוחדת ונדירה, אבל כאן האתב"ש של **יחי** עולה ה"פ **יחי**. כבר פלא. חוץ מאתב"ש חילוף האותיות הכי חשוב בקבלה נקרא אלב"ם. כתוב שה' ברא את העולם באלב"ם, כך אומר המגלה עמוקות – "כלם בחכמה עשית", "כלם באלב"ם" [= **חכמה**] עשית". **יחי** באלב"ם היינו **שקש**. ההסתברות שגם זה יהיה כפולת **יחי** היא אחת ל-784 (**יחי** ברבוע), אך לא סתם כפולת **יחי**, אלא 5 פעמים 140 (האתב"ש), 25 פעמים **יחי**. זו תופעה לגמרי יוצאת מהכלל.

כלומר, כל שלש הבחינות יחד – המקור (**יחי**) האתב"ש (**מסמ**), ה"פ (**יחי**) והאלב"ם (**שקש**), ה"פ (**מסמ**) עולה **אל** פעמים **יחי** (סוד "תפלה לאל חי").

"יחי [ראובן]... ויהי [אור]"

הרמז של **אל** פעמים **יחי** גם הוא קשור לפסוק "יחי ראובן ואל ימת ויהי מתי מספר": יש כאן שתי תופעות של "לשון נופל על לשון". הראשונה, "ימת" ו"מתיו" – "מתיו" היינו אנשיו ולפי תרגום אונקלוס היינו בניו. אומרים שראובן "אל ימת" והבנים מכונים בשם "מתיו". אלה בנים חיים. עוד לשון נופל על לשון הוא "יחי" ו"ויהי". אם הייתי רוצה להחליף את המלה "יחי" במלה הכי דומה בלשון הקדש – שכבר מופיעה מראשית הבריאה – הייתי מחליף ב"ויהי" (הרבה פעמים בחז"ל ח-ה מתחלפות), "יהי אור" ("לאור באור החיים" – "יחי אור"! **יהי אור** בהכאה פרטית = 2040 = 10 פעמים **צדיק** = 120 פעמים **טוב** – "וירא אלהים את האור כי טוב"

להיות כהן גדול או מלך יתכן שזה לא בדיוק הברכה, איי ואבוי למי שתופס גדולה (הרי כתוב "שנא את הרבנות"). זה פירוש של האבן עזרא הפשטן, אבל הוא פירוש ישר מהבעל שם טוב. הברכה היא "אל תותר", אל תהיה יותר גדול מכל יהודי אחר, שתהיה יהודי בשוה עם כל היהודים. הוא אומר שאת הברכה הזו של יעקב ממשיך משה רבינו ב"יחי ראובן וגו'".

חיים נצחיים וצאצאים בלי סוף

עוד דבר שכותב האבן עזרא⁷: על פי פשט "ויהי מתיו מספר" היינו דור ישרים מבורך, בנים ונכדים ונינים, "ברכה עד בלי די". מצד שני, כתוב שבני ישראל הם בלי מספר, "אשר לא יספר מרוב", אז מה פירוש "ויהי מתיו מספר"?! האבן עזרא מפרש שה"ואל" נמשך גם לחלק השני של הפסוק, כמו בפסוקים אחרים, היינו ש'ואל יהי מתיו מספר', כלומר שצאצאי ראובן הם אין סוף. האבן עזרא מאד אוהב את ראובן. הוא לא כותב תחית המתים – שכתובה בגמרא – אלא חיים נצחיים. קודם כל חיים נצחיים, שהם – כמו שהרבי אמר – כאשר "ונפשי כעפר לא תהיה", שאינך גבוה מאף אחד. ואחר כך "ואל יהי מתיו מספר", שלא יהיה שום מספר לילדים שלך, פשוט שיהיו אין סוף ילדים.

רמזי "ראובן ואל"

ראובן הוא השבט היחיד, השם היחיד, שהוא כפולה של ה-**יחידה** שבנפש, לז, מספר מאד חשוב בקבלה. **ראובן** שוה ז פעמים **יחידה**. אחרי "יחי ראובן" כתובה המלה

⁷ וזה לשונו:

ויהי מתיו מספר – ואל יהי מתיו מספר כמו ולא למדתי חכמה ובי"ת באל שדי כאשר פירשתי רבים כי יתכן שיחיה לעולם ויהיו מעשים וכל דבר שיספר הוא מעט. וכן ואני מתי מספר.

אבן עזרא: ברכת "אל תותר" – הברכה להיות יהודי פשוט

האבן עזרא מסביר⁸ שראוי להתחיל לברך את השבטים מראובן, שהוא הבכור. הוא כותב שאף על פי שלכאורה יעקב אבינו כשברך את הבנים שלו לא ברך את ראובן – כתוב שהוא קינטר, אמר לו "פחו כמים אל תותר" – היתה בכך ברכה. זהו פירוש חסידי מובהק של האבן עזרא. הוא אומר שאכן לשמעון ולוי יעקב אבינו אמר את היפך הברכה. אבל כאן, בפרשת "וזאת הברכה", שמשה עצמו הוא מלוי וגם אחיו הכהן הגדול הוא מלוי – הוא לא יכול לוותר על לוי. על שמעון הוא מוותר, גם כי חטא פעור היה בעיקר של שבט שמעון, וזה משה רבינו לא מסוגל לסבול (ובכל זאת, כתיקון להעדרו של שמעון כאן, משה רבינו בעצמו מתגלגל ברבי שמעון בר יוחאי). גם רש"י כותב כך.

עיקר הווארט של האבן עזרא הוא למה משה מתחיל עם ברכת ראובן. רש"י כבר כותב ש"ואל ימת" היינו שלא יזכר לעתיד לבוא מעשה בלהה, עליו כתוב "פחו כמים אל תותר", יש פה המתקה מיניה וביה. אבל הוא כותב הרבה יותר. קודם אומר יעקב "יתר שאת ויתר עז", אם היית זוכה היית גם כהן וגם מלך. אבל, אומר האבן עזרא, מה שכתוב אחר כך "אל תותר" היינו ברכה, לא היפך הברכה – אני מברך אותך שתהיה יהודי פשוט, כמו כולם.

⁸ וזה לשונו:

יחי ראובן – הנה החל מהבכור כי כן המשפט ולא הזכיר שמעון בעבור בעל פעור כי העובדים היו שמעונים ומספרם לעד גם נשיאם נהרג או הלך על דרך יעקב שלא ברך שמעון ולוי ובעבור כבוד אהרן נתלה השבט ממנו ולא היה בשבט שמעון גדול כמותו. ואם יטעון טוען למה בירך ראובן. התשובה כי יעקב ברכו והברכה היא אל תותר שיהיה כאחד מאחיו...

הוי" וראובן וגד הם החלוצים, ומפרשים "ויהי מתיו מספר" על החלוצים האלה. יש פירוש ש"יחי ראובן ואל ימת" היינו כל בני ראובן ו"ויהי מתיו מספר" היינו החילים שיצאו להלחם, וב"ה – בזכות פדיון הבן של ראובן הבכור – לא נפקד איש. אם כן, רואים שראובן הוא שליח טוב של הרבי, יוצא למלחמה, למבצעים, וחוזר חי וקיים ושלם. עוד פעם, הוא מסמל את כל "יחד שבטי ישראל" שחיים וקיימים. יעקב הוא הרבי, **נשיא** הוא "ניצוצו של יעקב אבינו" כנודע, והוא "לא מת".

ארבע מדרגות חיים: האבות (שמות ע"ב-ס"ג-מ"ה) וראובן-השבטים (שם ב"ן)

אם יש שתי מדרגות של "יעקב לא מת" (**יעקב לא מת**) אותיות "תתן] **אמת** ליעקב") ושל "יחי ראובן", אז צריך לומר שהאבות הראשונים, אברהם ויצחק, הם עוד יותר גבוהים (וכידוע שאברהם הוא הגדול ויעקב הוא הקטן). יש ארבעה שמות קדושים, עיקר מילויי שם הוי" ב"ה, **עב-סג-מה-בן**. יעקב הוא שם **מה**, יצחק שם **סג** ואברהם שם **עב** (כמבואר ברמ"ז על תחלת אוצרות חיים) – משהו יסודי מאד בתורת הסוד.

אברהם הוא **עב**, שוה **חסד**, יצחק הוא שרש עולם התהו לפני שנשבר, "אורות מרובים דתהו" שכדי להביא את המשיח צריך להמשיך אותם ב"כלים דתיקון", שם **סג**. שם **עב** הוא למעלה משבירה ותיקון, בכלל לא שייכת אצלו מיתה – שבירה היא מיתה ותיקון הוא תחית המתים, ואברהם הוא לגמרי למעלה מזה. היות שיעקב הוא **מה**, בטול, "משה מלאגו ויעקב מלבר", הוא לא מת (הגם שהוא מתיחס למיתה, הרי הוא הכח המתקן את המיתה מעיקרא – שם **מה** יוצא ממצח א"ק על מנת להחיות את המתים).

ראובן, ראו בן, סוד שם **בן**, הוא המקור למושג תחית המתים, וגם היום תחית המתים – כל הזמן תחית המתים (עבודת הבירורים בכלל

"ואל", ששוה **יחידה**. והנה, בכל התנ"ך יש **חיים** פעמים "ראובן", ורק בתורה יש לז "ראובן", וראובן זה – "יחי ראובן" – הוא ה"ראובן" ה-**לז** (חותם ראובן בתורה) – **"ראובן ואל"**! ויש עוד **אל** "ראובן" בנ"ך, כמנין **"ויהי** [מתיו מספר]"!

כמה יהיה שוה "ואל" אם נחשיב את ה-**א** כ-1000 – 1036. כל פעם שמחליפים 1 ב-1000 מוסיפים 999, שגם הוא כפולת 37. כמה פעמים יש ב"**ואל**"? **יחי**! גם פלא, **"ואל"** בחשבון זה שוה **יחי** פעמים **יחידה**. המלה **יחידה** מתחילה **יחי** (אפשר לקרוא **יחידה** – **יחי** דוד המלך. **יחידה** = 37, **יחי דוד המלך** = 137, גילאי יצחק ואברהם בעקדה כנודע. אחד מסודות המספר 137 בתורה הוא שהשרש **אהב** מופיע 42 פעמים ואילו השרש **ירא** מופיע 95 פעמים. היינו **יחי דוד והמלך**!). איך מגלים את היחידה שבנפש? עם "יחי". חיה (החיה שבנפש, המקיף הקרוב) לא מתחילה יחי, אבל היחידה (שבנפש, המקיף הרחוק) מתחילה יחי. אם כן, יש עוד ועוד רמזים מופלאים בפסוק הזה, הכל "יחי"! **שוב**, ראובן מייצג את כל שבטי י-ה, זה ההמשך של "יחד שבטי ישראל" – "ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל. יחי ראובן". מה הוא ה"יחד שבטי ישראל"? שכולם זוכים לחיים נצחיים, כמו ראובן.

"יחי ראובן" ו"יעקב לא מת"

על יעקב אבינו, שהוא אבי שבטי ישראל, כתוב "יעקב לא מת". אם הוא לא מת לכאורה לא שייכת אצלו תחית המתים. בזכות מה הוא בחיים? "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", היות שהילדים חיים גם הוא חי וקיים. צריך לומר שמדרגת יעקב היא למעלה מכל השבטים.

על כל השבטים כתוב "יחי ראובן ואל ימת ויהי מתיו מספר", ואחד הפירושים ש"מתיו" היינו החילים שלו. כל השבטים הם "צבאות

האמונה האחרונים של הרמב"ם. יש לו חמשה עיקרים של אמונה בה, ארבעה עיקרים של אמונה בתורה, ואחר כך ארבעת העיקרים האחרונים שלו קשורים להשגחה פרטית וליעודים של לעתיד לבוא, והם: השגחה ה' על הכל, שכר ועונש, משיח, תחית המתים.

• שוב, תחית המתים לומדים מראובן, מהפסוק "חי ראובן".

• משיח נקרא בתנ"ך "משיח אלהי יעקב", בזכות הבטול של יעקב, שם **מה**, יבוא משיח ויחיה את המתים.

• שכר ועונש היינו מדת הדין, ששרשה יצחק אבינו.

• מה שה' משגיח על הכל ויודע הכל – "בידיעת עצמו יודע כל הנבראים" – זו בחינת אברהם אבינו, שה' הוציא אותו החוצה ואמר לו להביט על הכוכבים, "כה יהיה זרעך". אברהם אבינו משקף על מה שה' מביט ורואה מלמעלה (על דרך "ותמנת הוי' יביט" הנאמר במשה רבינו, וכפירוש אדמו"ר הזקן הידוע בזה). הוא רואה הכל (**אברהם** אותיות **ראה בם** כנודע) ויודע הכל, בידיעת עצמו יודע את כל הנבראים (בסוד "בהבראם" – "באברהם"), כאשר עיקר העבודה שלו הוא "ויקרא שם בשם הוי' אל עולם" כנ"ל, הוא מודיע לכל העולם כולו אז איז דא א גאט אויף דער וועלט.

אם כן, לפי מה שאמרנו, ה"ראובן" וה"יחי ראובן" היינו התכלית העיקרית של כל עבודת האבות, של כל עיקרי האמונה של הרמב"ם – תכלית אמונת ישראל, תחית המתים (העיקר ה-**ג**), כנגד תיקון "ונקה" ב-**ג** מדות הרחמים, המזול התחתון שממנו יונק אור אמא, סוד "לעתיד לבוא" כנודע, עיקר תכלית בריאת העולם).

הנה תחית המתים, תחית **רפת** נצו"ק שנפלו ומתו בשבירת הכלים, בסוד "נורח אלהים" **מרחפת** [על פני המים] – **מת רפת**. **נורח אלהים מרחפת על פני המים** עולה **יחידה** ברבוע, סוד **ראובן**). בעצם, יעקב מחיה את ראובן (**מה** מחיה את **בן**), והוא סוד היחוד של **יעקב-ראובן** העולה **אמת** (כרמוז ב"תתן אמת ליעקב"), בסוד **א** מחיה **מת**. מ"יחי ראובן ואל ימת" בא "וזאת ליהודה", היינו בחינת דוד שהוא בר נפלא, הוא נופל, אבל הוא "חי וקים". אברהם-יצחק-יעקב-ראובן – **עב-סג-מה-בן**. היינו ד' מדרגות של חיים זו מעל זו: "יחי ראובן", "יעקב לא מת", יצחק (אותיות קץ חי, "קץ הימין" כמו שכתוב בסוף ספר דניאל, חי בעצם, לא רק "חיים להחיות"). והנה, "**יעקב לא מת**" ("**אמת ליעקב**") ועוד **יצחק (קץ חי)** = 861 = **בית המקדש וכו' (אם במשולש)** = ג"פ "**יחי ראובן**"! כמה זמן יצחק חי בגלות? הוא חי את החיים השלמים, 180 שנה, **י** פעמים **חי** – **י-חי**! הנכד הראשון של יצחק, ש"חבה יתרה נודעת לו" הוא ראובן. יצחק הוא חי בעצם וראובן הוא "ואל ימת". חיי אברהם הם למעלה גם מחי בעצם של יצחק וכל שכן מה"לא מת" של יעקב. אין אצלו בכלל למות ולקום לתחיה, כי הוא שם **עב**, "משכיל לאיתן האזרחי", האיתן שבנשמה. וכל ענינו הוא "אזרחי", להאיר את אור אחדותו יתברך בעולם, "ויקרא שם בשם הוי' אל עולם" – "אברהם התחיל להאיר" (אור פשוט שלמעלה מחיים). נמצא ששלשת האבות הם בסוד "**אברהם התחיל להאיר**" "**יצחק חי בעצם**" "**יעקב לא מת**" = **ג** פעמים **הוי'** ברבוע, הערך הממוצע שלהם!

ארבע המדרגות כנגד ארבעת עיקרי האמונה האחרונים

עוד הקבלה חשובה: ארבע המדרגות האלה, עד ראובן, הן בעצם כנגד ארבעת עיקרי

ברכה לבני ראובן ז"ל

שוב, כל הרמזים שאמרנו, שהילדים של ראובן יתרבו עד אין סוף, יצאו לקרב (לשליחות

532, 19 פעמים 28 כנ"ל = "יחי ראובן" "יחי המלך" "יחי לבבכם"!

הקשר בין "יחי ראובן" לדוד וליהודה

בכלל, לא אמרנו משהו מאד פשוט, ש-יחי עולה ב"פ דוד. נמצא ש"יחי ראובן" הוא כבר קשר בין ראובן לדוד. מה הפסוק הבא? "יחי ראובן ואל ימת ויהי מתיו מספר. וזאת ליהודה" – מדלגים בינתים על (שמעון ו) לוי, ישר מראובן ליהודה, "וזאת ליהודה" (ראובן יהודה משלימים לטוב ברבוע, סוד "ברא אלהים". והוא הערך הממוצע של שלש התבות של החצי השני של הפסוק של ראובן, שלש התבות הסמוכות ל"וזאת ליהודה" ובכך מחברות בין ראובן ליהודה – "ויהי מתיו מספר" [רמז לחישוב המספר של משפט זה]!). כל הפרשה היא "וזאת הברכה" והפסוק השביעי, כל השביעין חביבין, הוא "וזאת ליהודה" (הערך הממוצע של ד התבות "וזאת הברכה" "וזאת ליהודה" = 280 = 10 פעמים יחי = דילוג האותיות של "יחי ראובן ואל ימת ויהי מתיו מספר" כנ"ל!). יש חמשה פסוקי הקדמה, הששי הוא "יחי ראובן", והתכל'ס (ה'שבת') הוא "וזאת ליהודה". "וזאת", עם ו החיבור, אומר שכוללים את ברכת ראובן, הפסוק הקודם, גם "ליהודה" – נמשך ונכלל בברכת יהודה.

שוב, יחי עולה ב"פ דוד. מה זה פעמיים דוד? בתלמוד ירושלמי כתוב שגם מלך המשיח "דוד שמו", שמו הפרטי דוד. בבבלי יש הרבה שמות של משיח – מנחם שמו, שילה שמו, ינון שמו, חנינה שמו (ר"ת משיח; מנחם שילה ינון חנינה = "אתה האיש" הנאמר לדוד, וד"ל. חנינה = "יחי המלך") – אבל בירושלמי כתוב ש"דוד שמו". יש דוד הראשון ודוד האחרון, כמו שמשה "הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון". מתאים למה שכתוב בבבלי שהיחס בין דוד המלך למשיח הוא שהמשיח

של הרבי) ויחזרו בריאים, שכל אחד יקים בית נאמן בישראל, שיהיו רק בשורות טובות. לחיים לחיים.

כעת נכבד אותך בעוד ג"פ יחי, עוד פד תעניות...

רמזי סדרת ח במשולש כפול ח ברבוע

יש עוד רמז יפה (אם כבר אוכלים עוד משהו – "יאכלו ענוים וישבעו"): הנוסחה המתבקשת מהתופעה הנ"ל ששלשת הלשוניות העיקריים של "יחי" בתנ"ך עולים 1372 שהוא 49, 7 ברבוע, פעמים 28, 7 במשולש, היא משולש ח כפול ח ברבוע. אם נחשב את הנוסחה כאשר $ח = 5$ נקבל שלמה. מתוך ה"יחי" של התנ"ך פעמיים הם "יחי המלך שלמה", והנה השם שלמה הוא יצא מאותה נוסחה של שלשת פסוקי "יחי" העיקריים.

אם כבר: ברכת כהנים היא 7-5-3. חשבנו את הנוסחא הנ"ל ביחס ל-7 ו-5. מה אם נחשב ביחס ל-3? נקבל דן. לפי האבן עזרא "אל תותר" היינו שראובן שוה וכולל את כל היהודים, מהכי גדול עד הכי קטן. דן בהרבה מקומות נקרא "הירוד שבשבטים". בנוסחא הזו יש גם שלמה המלך, הכי נעלה, וגם את דן, הכי פשוט. משלמה ועד דן הכל נכלל ב"יחי ראובן".

כמה ממדים יש בסדרה הזו? זו לא סדרה רבועית אלא סדרה בכמה ממדים. במשולש יש שני ממדים וגם ברבוע שני ממדים, אז הכפל שלהם הוא נוסחא בארבעה ממדים. ברגע שמחברים אותם – אם אשאל כמה כל המספרים שיצאו מ-1 עד 7 בנוסחא הזו – כבר יהיו חמשה ממדים (של ספר יצירה – ג ממדי העולם, ממד השנה וממד הנפש). 1, 12, 54, 160, 375, 756 (חשמל-חשמל, כפולת יחי), 1372 = 2730, 1.5 פעמים 1820. רק שני המספרים האחרונים, 756 ו-1372 = 4 פעמים

מלך המשיח, "יחי ראובן... וזאת ליהודה"
 ("יחי ראובן... וזאת ליהודה" = "לעיני כל
 ישראל" – תכלית פרשת "וזאת הברכה"
 ותכלית כל התורה כולה).

הוא קיסר ואילו דוד הוא פלג קיסר – דוד
 שלעתיד הוא קיסר שלם ודוד הראשון הוא פלג
 קיסר. בכל אופן, יש שני דוד ויחד הם יחי
 ("דוד מלך ישראל חי וקים" עד ביאת ינון), וזה
 כבר שייך לראובן, כי הוא הבכור – הוא כולל
 את הכל, ובעיקר הוא כולל את תכלית הכל,

דבר יום ביומו תשע"ז (5)

מסר יומי הנשלח בסרטוני וואטסאפ

הקץ! יעקב אבינו רצה לגלות את הקץ ונעלם ממנו, דניאל איש חמודות בקש לדעת את הקץ ונעלם ממנו, ובגמרא נאמר שהקץ ידוע רק ללבו של הקב"ה, "יום נקם בלבי". אם כן, לכאורה, ככל שנרבה בחישובי קיצים כך אנו דוחים את בוא המשיח, שהרי הוא לא יבוא בזמן שחשבנו שהוא יבוא! ובכל זאת, מחשבים את הקץ וחושבים עליו, העיקר לחשוב על המשיח. אל דאגה, גם אם נמלא את לוח השנים בחישובי קיצים, המשיח יבוא בנקודה כלשהי, "כלו כל הקיצים" (כלשון הגמרא) והוא יבוא בקץ האמתי שמסתתר בין כל הקיצים. ברגע אחד של היסח הדעת, "משיח בא בהיסח הדעת".

הקץ למטה

האם היצר הרע עצמו יכול להפוך לטוב? כמה שזה מופלא, התשובה היא כן. כך מובא בספר התניא (פ"ט) על פי דברי הזהר והאר"י, שאצל הצדיק הגמור "הרע נהפך להיות טוב גמור, כמו יצר טוב ממש"!

איך זה קורה? מה שנקרא יצר הרע הוא כח אדיר שיש לו "לבושים" רעים, טמאים ומלוכלכים. הלבושים האלה הם כל התענוגים המפתים של העולם הזה, אותם הוא מציג לנו בשלל צבעים ומושך אותנו לכיוונם. אבל הצדיק הגמור הצליח להפשיט את היצר הרע מכל הלבושים שלו, "הסיריו הַבְּגָדִים הַצְּאִים מֵעָלָיו", ואז היצר נשאר רק עצם הכח הטהור, ללא כל "לבוש" וציור רע. עכשיו הכח הזה בעצמו משמש את הצדיק הגמור לטוב! במקום יצר טוב אחד שיש לנו, לצדיק יש שני יצרים טובים.

הקץ בין הקיצים

מתי יבוא המשיח? הגמרא כבר הזהירה "תיפח רוחם של מחשבי קיצים". ובכל זאת, כמה וכמה מגדולי ישראל עסקו בחישובי קיצים! החל מרבינו סעדיה גאון ועד המלבי"ם. הסיכון בחישובי קיצים מובן: הדבר עלול להוביל למשבר, עגמת נפש, אכזבה ויאוש, כאשר הקץ עבר והמשיח עדיין לא בא (כמו הרבה קיצים שכבר עברו). אך הצדיקים שעסקו בחישובי קיצים היו מוכנים לקחת על כתפיהם את הסיכון המסוים הזה, שניתן לעמוד על המשמר ולמנוע אותו. גם על נפילות אפשר להתגבר, "כי נפילתי קמתי".

אבל מדוע לעשות את זה? מה אפשר להרוויח מחישובי קיצים? באופן פשוט ניתן להסביר שהצדיקים כל-כך משתוקקים ומצפים לקץ הגאולה – כמו שכולנו צריכים להיות – עד שהם מצפים לראות את עקבי המשיח בכל יום, "אחכה לו בכל יום שיבוא". בדרך מליצה אפשר לומר שלכל אחד היצר הרע שלו: היצר הרע הנמוך הוא עבירות ותאוות, והיצר של הצדיקים הגדולים הוא לחשב את הקץ...

יותר בעומק, חישוב הקץ בא "לתפוס" את הגאולה, לתת לה אחיזה במציאות שלנו. כך הופך העניין של גאולה ומשיח למשהו שעוסקים בו, לומדים אותו ומשתעשעים בו (כמו כל דברי תורה, "תורתך שעשעתי"). כך למשל, לקראת שנת ה'תשע"ה עסקנו בחישוב הקץ על פי הפסוק "ושבע המאות וחמשה ושבעים [775, תשע"ה]".

יש כאן דבר והיפוכו (פרדוקס): הרי האמת היא שאף אחד לא יכול למצוא ולגלות את

ה-400 מתחלקים ל-קץ (190) שנים עד שירדו למצרים, ו-210 שנים במצרים.

אבל יש אפשרות נוספת לחשב את המלה קץ. כיון שהאותיות הסופיות מחושבות לפעמים בערך שונה מאותיות הרגילות. כלומר, אחרי ת (400) מגיעות האותיות הסופיות לפי הסדר: ך, ם, ן, ף, ץ. לפי זה, הערך של ץ הוא 900, ואז קץ = 1000. בדרך הזו, ה"שירדו" בין האותיות ק-ץ הוא ממש מושלם, כי ק היא 10 ברבוע, וביחד עם ץ יש לנו 1000, 10 בחזקת 3. עשר הוא מספר של שלמות (כמו עשר האצבעות ועשר הספירות), עשר ברבוע מבטא שלמות (כמו כל מספר רבועי), ועשר בחזקת שלש מבטא שלמות ברמה גבוהה עוד יותר, הֶאָלֶף לֶף שְׁלָמָה [לשון שלמות].

הקשר בין המספר אָלֶף לקץ מובן לפי מושג חשוב בקבלה: "אלף אורות". לעם ישראל ניתנו במעמד הר סיני אלף אורות, ולאחר מכן נלקחו מהם וניתנו רק למשה רבינו, אך בביאת המשיח נקבל אותם חזרה בשלמות. כתוב שהקב"ה הראה למשה בסיני כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, כל התורה שנפרשת לאורך הדורות ניתנה בתמצית למשה רבינו. והנה בגימטריא **תלמיד ותיק** = 1000, אלו אלף האורות שניתנו למשה רבינו ועתידים להתגלות בשלמות בגאולה. מסורת חסידית מוסיפה שהמושג "תלמיד ותיק" רומז למורנו הבעל שם טוב, שממנו מתחילה התנוצצות האור של המשיח, גילוי ה"קץ". והרמז בגימטריא: **תלמיד ותיק = ישראל בעל שם טוב** = אָלֶף.

קוף אחרי בן אדם

אנו עוסקים בחישובי קץ, מתבוננים במשמעות המלה קץ. מה אומרת האות קו"ף ומה אומרת האות צדי"ק, ומה אומרות שתיהן יחד?

האות קו"ף פירושה גם החיה קוף. האות צדי"ק רומזת, כמובן ל**צדיק**. הצדיק הוא האדם המושלם, אם כן הקו"ף שבאה אחרי הצדי"ק

מה פירוש המלה "רע"? בלשון הארמית, "רע" הוא למטה (כמו המלה "מלרע" שמציינת הטעמת מלה בסופה, בניגוד ל"מלעיל", למעלה). היצר הרע הוא זה שמושך אותנו למטה. בעולם הזה יש הרבה "למטה", והיצר מושך אותנו לשם, כמו אל תהום פעורה, בור בלי תחתית. לפי זה, מה קורה לאחר שמורידים מהיצר הרע את כל הלבושים שלו, והוא הופך להיות "טוב גמור"? הוא עדיין מושך למטה, אבל לא מושך אותנו לשקוע בבוץ, אלא מושך את כל הדברים הטובים הנמצאים בינתיים בעולמות עליונים, כאילו מרחפים באויר – למטה, שיתגלו במציאות ממש! שהמשיח יתגלה לעינינו, שתבוא הגאולה האמיתית והשלמה.

היצר הרע שעוד לא תוקן, מפתה לדברים רעים ממש, או סתם לשקוע בתענוגי העולם הזה. היצר הרע שכבר התחיל להיות מתוקן, גורם לצדיקים לחשב את הקץ, לנסות להוריד אותו למטה. אבל הצדיק הגמור ממש כבר לא יצטרך לחשב את הקץ, הוא פשוט יביא אותו למטה. **צדיק גמור בגימטריא מלך המשיח**.

קץ האלף

בואו נחשב את הקץ. נעסוק בחישוב המלה "קץ". ראשית, נחשב כל אות בפני עצמה בגימטריא: ק = 100. צ = 90. זוג המספרים האלה הם הגילאים של אברהם אבינו (100) ושרה אמנו (90) כאשר נולד יצחק אבינו.

הקץ הזה, קץ שנות העקרות וההמתנה לילד היהודי הראשון, רמזו בשמו של **יצחק** עצמו, כמובא בפירוש רש"י: ה-צ של יצחק היא הגיל של שרה אמו, וה-ק היא הגיל של אברהם אביו. **יצחק** אותיות **קץ חי**. גם בהגדה של פסח אומרים "הקדוש ברוך הוא חשב את הקץ לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו... ועבדו וענו אותם ארבע מאות שנה" – החשבון של ארבע מאות שנה מתחיל מהולדת יצחק, כאשר

את קץ הגלות, קץ כל הדברים הרעים והמפריעים בזמן הגאולה וביאת המשיח. אבל התכלית של העולם היא עוד יותר מזה. אחרי ביאת המשיח ובניין המקדש, יש שלבים נוספים של התעלות העולם, העולם הבא ותחיית המתים (דברים רחוקים עוד יותר מתפיסתנו) – זו התכלית, היעוד והמטרה, שעבורם נברא העולם, "התאווה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים", חיבור שלם של המציאות הנבראת עם הקב"ה.

במלים אחרות: הקץ פירושו ירידה למטה, הקב"ה יורד כביכול לגאול אותנו, מוריד אלינו את נשמת המשיח ואת בית המקדש. ואילו התכלית היא עלייה למעלה, העולם (ואנחנו בתוכו) הולך ומתעלה, עליה אחר עליה, דבקות אחר דבקות, התחתונים עולם מעלה והקב"ה דר בתוכם.

רמז לכך יש בלשון השגורה בספרי הקבלה והחסידות (ומקורה בספר הזוהר הקדוש) – "אור אין סוף למעלה מעלה עד אין קץ, למטה מטה עד אין תכלית". אם אתה שואף למעלה מעלה, רק שאיפה לרוחניות ודבקות בה' מבלי להסתכל על העולם שלמטה, אז הקץ לא יגיע, "אין קץ" – כי הקץ פירושו שהקדושה העליונה יורדת למטה! לכן צריך להביט למטה, כמו שה' מסתכל למטה, "המשפילי לראות". לעומת זאת, אם אתה רק מסתכל למטה, אתה לא מגיע לתכלית, "אין תכלית", כי התכלית היא דבקות בה', התעלות אחר התעלות.

אם כן, צריך להכיר ולהכיל את שתי הנטיות: אנו רוצים להגיע מעלה מעלה, ורוצים להגיע מטה מטה. ביאת המשיח אל העולם היא ה"למטה" הכי טוב, וכל העליות אחר כך הן ה"למעלה" הכי נעלה.

הקץ המלא

אחד מחישובי הקץ, חישוב המלה קץ, הוא לחשב את המילוי של המלה. מילוי פירושו "לפתוח" כל אות ולחשב אותה בגימטריא.

היא ממש "קוף אחרי בן אדם", הקוף עוקב אחרי האדם ומנסה לחקות אותו (copy).

מאמר חז"ל מופלא מתאר את היחס בינינו לאבותינו הצדיקים: "הכל בפני שרה כקוף בפני אדם, שרה בפני חוה כקוף בפני אדם, חוה בפני אדם כקוף בפני אדם" – האשה היפה ביותר בעולם נראית כקוף לעומת שרה אמנו וכן הלאה. אם כן, האדם לא נוצר מהקוף אלא להיפך, אנו כקופים שנוצרו מבני אדם (אבולוציה הפוכה). לא מדובר רק על יופי גשמי אלא גם יופי רוחני: היחס בין אנשים פשוטים ("בינונים") לצדיקים הגדולים הוא כמו היחס בין קוף לאדם, הצדיק הוא "אדם" באמת ואילו אנחנו נראים לפעמים כמו חיקוי עלוב שלו.

האם טוב לחקות מישהו אחר? בדרך כלל לא. אם אתה לא במדרגה של הצדיק, אל תנסה לחקות אותו בחיצוניות. בגמרא מובאים דברי רבי שמעון בר יוחאי שכאשר ישראל עושים רצונו של מקום מלאכתם נעשית בידי אחרים (ואין צורך לדאוג בכלל לפרנסה), ועל זה נאמר "הרבה עשו כרבי שמעון בר יוחאי ולא עלתה בידם" – כלומר, ניסו לחקות אותו מבלי שהיו במדרגתו, ולכן לא הצליחו.

כעת נחזור למלה קץ. הקץ האמיתי הוא כאשר הקוף ילך באמת אחרי האדם. כאשר כולנו נלמד איך לחקות (ק) את הצדיק האמיתי (צ). זאת נלמד ממלך המשיח, שעליו נאמר "וַיִּרְגְּנוּ מִדְּרָכָיו וַיִּגְלֶכָה בְּאַחֲרֵיתוֹ", לחקות את דרכיו הטובים לא בחיצוניות אלא בפנימיות. יתירה מזו, גם הקופים על העצים ילמדו לחקות את בני האדם, "לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחֲתוּ בְּכָל הַר קִדְשִׁי כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְקֹנֶק פְּמִים לַיִם מִכִּסִּים".

הקץ והתכלית

קץ ותכלית הן מלים נרדפות, אבל יש הבדל ביניהן. הביטויים "קץ הפלאות", "קץ הימים", "קץ הימים", "חישוב הקץ" – מבטאים בעיקר

אם כך, ניתן לדרוש את הפסוק "כִּי תֵצֵא אֶשׁ וּמִצָּאָה קִצִּים", אל תקרי קצים אלא קצים – אש טובה וקדושה אוכלת ומכלה את הקוצים הרעים ומביאה את הקץ הטוב.

מהי האש הזו? אחד הפירושים החשובים בקבלה למלה **אש** הוא ראשי תבות "אל שדי", כמו שהקב"ה אומר למשה רבינו (כפתיחה לארבע לשונות של גאולה) "וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי". השם הקדוש אֵל מבטא את הופעת מדת החסד של הקב"ה, כמו בפסוק "חֲסֵד אֵל כָּל הַיּוֹם", ואילו השם הקדוש שַׁדַּי מבטא את ספירת היסוד (ההשפעה). לכן השילוב "אֵל שַׁדַּי" פירושו שכל החסדים נמשכים אל תוך ספירת היסוד, כמו צינור המסדר ומעביר את כל השפע הטוב, מגשים אותו במציאות.

הגילוי הגמור של החסדים במציאות הוא בגאולה השלמה, בביאת המשיח. לכן השם "אל שדי" הוא האש האוכלת את הקוצים ומגלה את הקיצים.

באופן אישי, על כל אחד ואחת לגלות את שם "אל שדי" בתוך הנפש שלו, על ידי דבקות במדותיהם של האבות הקדושים שהקב"ה נגלה עליהם בשם זה: מדתו של אברהם אבינו – אהבת ה'. מדתו של יצחק אבינו – יראת ה'. ומדתו של יעקב אבינו – רחמים על הבריות. זהו גילוי הקץ בנפש, ומתוך זה יבוא הקץ הטוב לכל ישראל ולכל העולם. אהבה, יראה, רחמים – יצטרפו לשלהבת אש קודש שבזכותה הקב"ה יגאל אותנו ברחמים.

האם ה' מחשב קיצים

חז"ל מתחו ביקורת על מי שמחשב קיצים. אבל האם הקב"ה עצמו מחשב את הקץ? בהגדה של פסח אנו אומרים "הקדוש ברוך הוא חישוב את הקץ". משמעות החישוב הזה היתה לטובה – במקום 400 שנות גלות, כמו שנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, היו בני ישראל במצרים רק 210 שנים (כלומר 190

המילוי של האות ק הוא **קוף** (186), ומילוי האות צ הוא **צדיק** (204), וביחד 390. מה אומר המספר הזה? 390 מורכב מ-26 כפול 15. למספרים הללו יש משמעות רבה: 26 הוא הגימטריא של שם הוי', י-ה-ו-ה, ו-15 הוא הגימטריא של י-ה, החצי הראשון של שם הוי' שהוא גם שם בפני עצמו.

אם שני שמות ה' הללו "נפגשים" במספר הזה, כדאי שנחפש היכן הם נפגשים בתנ"ך. כך נגיע לפסוק מנבואת ישעיהו "בְּטַחוּ בַּה' עַדִּי עַד כִּי בִּגְ-הַ הוֹי' צוּר עוֹלָמִים", שני השמות סמוכים זה לזה. ומפרשים חז"ל "בי-ה הוי' צור עולמים" – בשתי האותיות י-ה הקב"ה ברא את העולם ("צור עולמים", יצר את העולמים), באות י ברא את העולם הבא ובאות ה ברא את העולם הזה. שם הוי' (כמו שרגילים לכנותו **תנינה**) מורה על כך שהקב"ה מהווה, מקיים ומחיה את העולם בכל רגע, וזאת ע"י שתי האותיות י-ה.

יש כאן מסר לכל אחד. כמו שהקב"ה בורא את העולם הזה והעולם הבא, העולם הגשמי והעולם הרוחני, כך לכל אחד ואחת מאתנו יש את הכח ליצור-לברוא את העולם הגשמי והרוחני שלו. לדאוג לעולם הזה, לדאוג לגשמיות, לבריאות הגוף וכדו' (וזה בהחלט חשוב). ולדאוג לעולם הבא, לעסוק בתורה ובמצוות, לגלות את הנפש האלוקית שבנו, ולהאיר בה את העולם (לא רק את עצמנו). ככל שנעשה זאת כראוי, כך נגלה את שם י-ה ונהווה בו את העולם, ואז "נכפיל" את שם י-ה בשם הוי' ונביא את הקץ, **קוף צדיק**.

קץ כל הקוצים

האם יש קשר בין קץ לקוף? בין שתי מלים כל כך דומות צריך להיות קשר, במיוחד שניתן לכתוב **קץ** בכתיב חסר, בדיוק כמו **קץ**. אכן, קץ הגלות הוא גם קץ כל הקוצים המזיקים.

הכל ימין! "לית שמאלא בהאי עתיקא כולא ימינא".

במלים אחרות, הטוב שאנחנו מכירים הוא יחסי. קשה לנו להבין מהו טוב בלי רע רציני שנמצא לצדו, שמאל שמבליט את הימין, "זה לעומת זה עשה האלהים". אבל הטוב המוחלט, מעל המושגים שלנו, הוא טוב שכולל הכל – רק טוב, רק ימין ללא שמאל. זו המשמעות של "קץ הימין" – קץ וסוף לחלוקה ולמחלוקת בין ימין ושמאל. קץ לימין היחסי והתחלת לימין האמיתי, כולו ימין.

ומה הפירוש "קץ הימים"? יש סוף וקץ לימים כפי שאנחנו מכירים אותם. החיים שלנו מורכבים מימים, כך וכך ימים, כך וכך שנים (גם שנה נקראת ימים). אבל בעתיד המופלא מגיעים לחיים נצחיים. זהו "קץ הימים", קץ לימים הקצובים ותחילת הימים הארוכים. ולסיום, בנוגע לחישובי קיצים: אפשר לפרש שהביקורת של חז"ל על חישובי קיצים מתייחסת ל"קץ הימים". אל תחשבו את הקץ הזה, הוא פשוט יקרה (כמו מי שמקיץ משינה). אבל את "קץ הימין" רצוי לחשב, כלומר לחשוב על המדרגה הזו של סוף הימין היחסי ותחילת הימין המוחלט, הכל ימין.

משיח נאו

הרבי מליובאוויטש אהב את מלה באנגלית נאו (now) – עכשיו. "אנחנו רוצים משיח עכשיו" – We want mashiach now. הרבי אף נתן רמזים במלה הזו לפי הכתיב העברי (תעתיק), נאו בגימטריא 57, כמו הצירוף של שני השמות הקדושים אל-הוי, כפי שאומרים בהלל "אַל הוי וַיֵּאָר לָנוּ" – ה' יאיר לנו ויביא את המשיח עכשיו.

נחזור לשפה האנגלית עצמה. המלה נאו (now) קרובה למלה ניו (new), חדש, כיון שאותיות e, o קרובות ומתחלפות בתור אמות

שנים פחות, בגימטריא קץ). "חישוב הקץ" של הקב"ה פירושו שהקץ עובר מרובד נעלם ונסתר לרובד גלוי יותר, הנהגה והשגחה בפועל.

אבל האם גם בגלות האחרונה, שאנו עומדים לקראת סופה ממש, הקב"ה מחשב את הקץ? חז"ל אומרים שהקץ האחרון לא התגלה, לא רק שלא התגלה לנו אלא גם לקב"ה עצמו. "לבא לפומא לא גליא" – הקץ נסתר ונעלם, ידוע רק ללבו של הקב"ה כביכול, כלומר לדרגה פנימית מאד, נסתרת מכל העולמות. עד שהקץ אינו מגיע בפועל, הוא נותר במסתרים וגם הקב"ה לא מחשב אותו. כשיגיע הקץ – הוא יופיע בבת-אחת, מדלג על שלב החישובים...

זו עצמה הסיבה שגם אנחנו לא עוסקים בחישובי קיצים. העיקר הוא "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח. ואף על פי שיתמהמה אם כל זה אחכה לא בכל יום שיבוא". אמונה טהורה בלי חישובים.

קץ הימין

המושג קץ מופיע במקורות בשתי צורות עיקריות: האחת "קץ הימים" והשניה "קץ הימין", כמו בפסוק החותם את ספר דניאל "וְאַתָּה לֹךְ לִקְצֵן וְתִנָּחַם וְתַעֲמִד לְגִלְדָּךְ לִקְצֵן הַיָּמִין". לפי הפשוט, ימין בארמית הוא ימים בעברית, כמו שכותבים המפרשים בספר דניאל, אבל הפירוש הפנימי הוא ש"קץ הימין" הכוונה באמת לצד ימין (כמוסבר בספר הזוהר ועוד).

מה הפירוש? מדוע שהימין יסתיים ויגיע לקיצו? הרי צד ימין מבטא את הצד הטוב, החיובי, החסד והאהבה, והגאולה היא כאשר הימין גובר!

אלא שכאשר מדברים על ימין יש בהכרח שמאל. בלשונונו, אין משמעות לימין בלא שמאל או שמאל בלא ימין. אבל יש דרגה גבוהה שבה גם השמאל הוא ימין – כמו שכתוב בקבלה על דרגת הכתר – שאין בה שמאל אלא

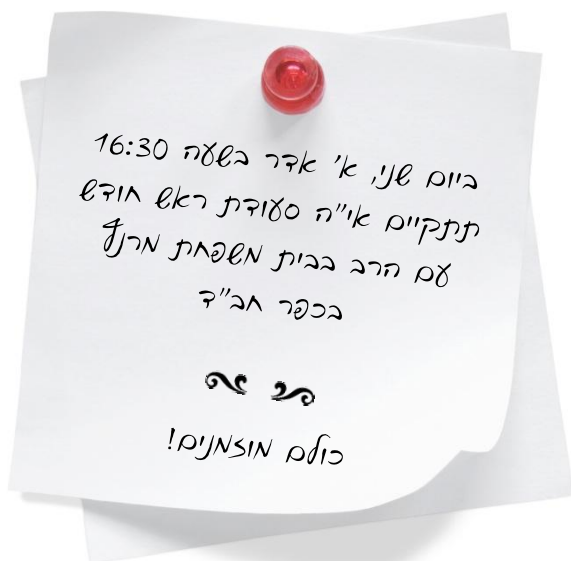
ואביטה

לט

מקובל היום לדבר על העידן החדש, ניו-אייג'. אכן, אנו צריכים להיות דור חדש ומתחדש. אם נדע להתחדש כראוי, משיח יבוא עכשיו. נאו-ניו.

קריאה (vowles), בדומה לאותיות אהו"י בעברית. מה הקשר? כדי להגיע למשיח עכשיו, נאו, צריכים להתחדש, להיות ניו.

מוקדש לרפואת חנה בת חביבה

רוצה לקבל "ואביטה"?
רשימת נקודות ההפצה

050761899	ירושלים - גבעת שאול	0546610722	כפר חב"ד
0506166086	קרית מלאכי	0507951105	ראשון לציון
0584829829	גבעת רונן	0523003085	יצהר
0547827702	גוש שילה	0508884177	גוש עציון
0528989683	קרית ארבע	0584006135	ירושלים - קטמונים

רוצה להקים נקודה במקום מעוריק? צלצל 0523003085

ניתן להקדיש את 'ואביטה' לזכות יקיריכם ולזכות בהפצת שיאורי

הרה במאולת עולתקים בשבול!

elimiz770@gmail.com